

د متلونو کتاب

پېژندگلو

دا د متلونو کتاب دی. دا د متلونو هغه مجموعه ده چې د حضرت داؤد عليه السلام زوی د حضرت سلیمان عليه السلام په واسطه رایوځای شوې او لیکلې شوې ده. حضرت سلیمان بادشاه له خدای پاک یو خاص او نادر حکمت ورکړی وو. په ځوانۍ کېنې هغه د پاک خدای نه په دُعا کېنې خواست وکړو چې، ”ما له حکمت راکړه چې ستا په خلقو په انصاف سره بادشاهی وکړم او د ښه او بد په مینځ کېنې فرق وپېژنم.“ (اول بادشاهان ۹:۳). د متلونو کتاب د حضرت سلیمان په وسیله یعنې د نن نه څه دپاسه درې زره کاله وړاندې رایوځای کړی شوی دی. د حېرانتیا خبره خو دا ده که څه هم چې دا متلونه پېر پخوا لیکلې شوی دی، خو سره د دې بیا هم دا نن پېر معنې خیزه دی او داسې لگی لکه چې هم دا نن لیکلې شوی دی. متلونه دې دپاره ولیکلې شو چې ساده خلقو ته پوهه ورکړی، او ځوانانو ته حکمت او شعور ورکړی او چې هوښیار نور هم هوښیار کړی. په دې کېنې د تجارت، د ملګرتیا، د واده، د ماشومانو د پرورش، د پېسو، د قرض، د کاروبار په حقله او نورې پیرې خبرې شته دي. پېر متلونه د عقلمندو او د کم عقلو په ژوند کېنې فرق ښکاره کوی. د متلونو په کتاب کېنې عقل او حکمت د ټولو انسانانو دپاره دي او د عملی

نصیحتونو په شمول کوم چې یوه ټولنه او معاشره د امن او امان او محبت طرف ته بوځي. نشه تماشه، زیات خوړل، حسد، کینه، بغض، دشمنی او لالچ به ختم کړي شی، غریب به نه نظر انداز کيږي، دا لوستونکو ته د ایماندارۍ، راستۍ، ذمه واری، مهربانۍ، سخاوت، د معاف کولو، حقیقت، صبر، عاجزی، خوشحالی، وفادارۍ، پرهیزګارۍ، ځان قابو کښې ساتل او د هوښیار سوچ د انجام ترغیب ورکوي. دا د اخلاقو، خواهشاتو او د هغوی د عملونو نه راځي. غصه په قابو کښې ساتي، فساد او جګړو نه لرې اوسېږي، فضول خبرو نه پرهیز وکړي، کبر پرېږدي، عدالتونه دې د بې انصافي نه پاک وي، د شرعي د اختیارمندو عزت وکړي. مور پلار دې خپلو بچو ته د صحیح تربیت او تعلیم ورکولو خیال وساتي، او بچي دې د خپل مور پلار عزت کوي او هغوی دې خپل خاندان د بې شرمۍ نه وساتي. د حفظ کولو دپاره ۶:۳ آیت ”چې ته هر کار کوې نو په هغې کښې مالک خدای یاد ساته، او هغه به تا ته صحیح لاره ښائي.“

د حضرت سلیمان متلونه

۱ د داؤد د زوی د سلیمان متلونه چې د بنی اسرائیلو بادشاه وو. ۲ د دوی مقصد دا دی چې خلقو ته د حکمت او تربیت په حقله تعلیم ورکړي او چې هغوی په عقلمندو خبرو پوهه شي. ۳ دا به تاسو ته تعلیم درکړي چې څنګه به خپل ژوند په صداقت، عدل او انصاف سره تېروي. ۴ دا متلونه ساده خلق هوښیاروي او ځوانانو له عقل او تمیز

ورکوی. (۵) دا متلونه د هوبشیارانو پوهه نوره هم زیاتوی او د عالم رهنمائی کوی، (۶) نو هغوی به په متلونو او مثالونو او د هوبشیارانو په خبرو او د هغوی په معماگانو دواړو به پوهه شی.

د ځوانانو دپاره نصیحت

(۷) د مالک خدای یره د علم شروع ده، خو کم عقل خلق د حکمت او تربیت سپکاوی کوی. (۸) زما زویه، د خپل پلار لارښودنو ته غورځه او د خپلې مور تعلیم دې مه هېروه. (۹) د هغوی نصیحتونه به ستا د سر دپاره ښائسته سهره او ستا د غاړې دپاره د عزت هار وی. (۱۰) زما زویه، کله چې گناهگاران ستا د بې لارې کولو کوشش کوی، نو د هغوی نه ځان ساته. (۱۱) که چېرې هغوی ووائی، ”راځه، چې یو ځای شو او د پټ ځای نه گزار وکړو او قتل وکړو. راځه چې په یو بې گناه کس باندې هسې د خوند دپاره غلې حمله وکړو. (۱۲) راځه چې د قبر په شان هغوی ژوندی تېر کړو، د هغوی په شان لکه څوک چې د مرگ کندې ته کوزېږی. (۱۳) مونږ به هر قسمه قیمتي څیزونه حاصل کړو او د لوټ د مال نه به خپل کورونه ډک کړو. (۱۴) راځه مونږ سره ملگرې شه او مونږ چې څه لوټ کړو نو په هغې کښې به تا له هم برخه درکړو.“ (۱۵) زما زویه، د داسې خلقو سره مه ځه، او د هغوی په نقش قدم مه ځه. (۱۶) ځکه چې هغوی د بدکاری طرف ته په منډه روان وی، او د وینې تویولو په اړخ تېزی سره روان وی. (۱۷) د یو مارغه د سترگو د وړاندې جال خورول څومره بې فائدې دی. (۱۸) خو دغه شان خلق د خپل

خان دپاره دام خوروی، داسې دام چې هغوی به په خپله په کښې تباہ شی. (۱۹) هم دغه به وی انجام د هغه کسانو څوک چې د ناجائزه پېسو گټلو لالچی وی نو په دې وجه به د خپل ژوند نه لاس ووينځی.

د حکمت آواز

(۲۰) حکمت په لارو کوڅو کښې په تېزه چغې وهی، او په چوکونو کښې په اوچت آواز نعرې وهی. (۲۱) د بازار په گڼه کښې هغه چغې وهی، او د ښار په دروازو کښې چرته چې خلق راغونډیږی هلته تقریر کوی، (۲۲) ”جاهله خلقو، تاسو به تر کومې پورې ساده گان یئ؟ ترڅو پورې به تاسو مسخره کوونکی په خپلو مسخرو کښې خوشحاله یئ؟ ترڅو پورې به تاسو بې وقوفان علم نه نفرت کوئ؟ (۲۳) راشئ او زما سختې خبرې واورئ. زه به خپل زړه نه تاسو خبر کړم او تاسو به هوښیار کړم. (۲۴) ما تاسو ته څو ځله آوازونه وکړل خو تاسو رانه غلی. زه تاسو له درغلم خو تاسو ما ته توجو رانه کړه، (۲۵) تاسو زما ټول نصیحتونه نظر انداز کړل او زما اصلاح کول مو رد کړل، (۲۶) خو چې کله تاسو په تکلیف کښې پرېوځئ نو زه به په تاسو پورې ملنډې کوم، او زه به تاسو پورې خندا کوم کله چې تاسو بدبختی راگېر کړی، (۲۷) کله چې بدبختی لکه د طوفان درباندي راشی، او چې مصیبت لکه د سیل په شان درباندي راشی او چې مصیبت او سختی په تاسو باندې غالبه شی، (۲۸) نو بیا چې کله دوی ما ته چغې وهی، خو زه به دوی له جواب نه ورکوم. دوی به ما هر چرته د زړه نه ولټوی، خو دوی به ما پیدا نه کړی. (۲۹)

حُکَہ چي دوي د پوهي نه نفرت کولو او دوي د مالک خدائ نه نه یرېدل خوښ کړل، (۳۰) دوي زما نصيحت رد کړو، کله چي مي اصلاح کوله نو دوي ما ته هيڅ توجو رانه کړه. (۳۱) نو په دې وجه دوي به د خپل چال چلن ترخه مېوه وڅوري او په خپلو منصوبو به ماره شي. (۳۲) د ساده خلقو سرکشي به دوي مړه کړي، کم عقلان د خپل قناعت په وجه تباه کيږي. (۳۳) خو هر څوک چي ما ته غوږ نيسي نو هغه به په امن کښي اوسيږي، او د نقصان څه یره به پرې نه وي.

د حکمت فائدي

۲ (۱) زما زويه، که ته زما خبرې ومني او زما حکمونه په زړه کښي محفوظ کړي، (۲) او د عقل خبرو ته غوږ ونيسي او خپل زړه د هوبسيارتيا طرف ته مائل کړي، (۳) نو بيا د پوهي طلب کوه او د حکمت دپاره په تېزه نعرې ووهه. (۴) ته د دوي داسې تلاش وکړه لکه د سپينو زرو چي کوې او يا يې داسې لټون وکړه لکه چي د پټي خزاني کوې. (۵) نو بيا به ته د مالک خدائ په یره باندې پوهه شي او د خدائ پاک علم به حاصل کړي. (۶) حُکَہ چي مالک خدائ عقل او حکمت ورکوي، او د هغه د خولې نه علم او پوهه راوځي. (۷) هغه د نېکو خلقو دپاره د عقلمندي خزاني ساتي، هغه د هغه چا دپاره پال دے د چا کردار چي بې داغه وي. (۸) هغه د انصاف کوونکو د لارو ساتنه کوي او هغه د خپلو مقدسينو حفاظت کوي. (۹) نو ته به په دې پوهه شي چي څه ښه او د انصاف او مناسب دي. او ته به د ژوند نېغه لار بيا مومي. (۱۰) نو ته به عقلمند شي او ستا علم او پوهه به ستا روح ته

خوشحالی ورکړی. (۱۱) تمیز به په تا نظر ساتی او پوهه به
ستا حفاظت کوی. (۱۲) عقل به تا د بدکاره خلقو نه ساتی،
او د هغوی نه چې د چا خبرې چې غلطې دی، (۱۳) چا چې
صحيح لاره پرېښي ده او په تيارو کښې تلل کوی، (۱۴) څوک
چې د خرابو کارونو په کولو خوشحالېږي او د بدعملو په
شرارت خوشحالی کوی، (۱۵) او دغه کسان په کړو وړو سر
دی او د هغوی چال چلن د ټگۍ دې. (۱۶) نو هغه به تا د
بدکارې ښځې نه وساتي، د هغې زناکارې نه څوک چې په
خوږو خبرو تا دوکه کول غواړي، (۱۷) چا چې خپل د ځوانۍ
د وخت خاوند پرېښي دې او خپل لوظ يې هېر کړو کوم يې
چې د خدای پاک په وړاندې کړي وو. (۱۸) د هغې کور ته
تل مرگ ته دعوت دې، او د هغې د کور لار د قبر لار ده.
(۱۹) څوک چې هغې له ورشي نو هغه بيا نه راواپس کيږي او
هغه بيا هيڅکله د ژوند په لاره راتلې نه شي. (۲۰) نو بيا ته د
ښو خلقو په طريقو تلل کوه او د صادقانو په لارو کښې پاتې
شه. (۲۱) نو ښکېان به په ملک کښې اوسېږي، او بې داغه خلق
به په کښې پاتې شي. (۲۲) خو بدعمله به د هغه ملک نه
وښکېلې شي، او غداران به ترې د بېخ نه وويستلې شي.

د عقل او حکمت فائدي

۳ (۱) زما زويه، زما لارښودنه مۀ هېروه، خو زما حکمونه
په خپل زړۀ کښې وساته. (۲) زما تعليم به ستا عمر سېوا
کړي او خوشحالی به درکړي. (۳) هيڅکله مينه او وفاداري
د خپل ځان نه مۀ لرې کوه. دوی د خپلې غاړې هار کړه او د
خپل زړۀ په تخته باندې يې وليکه. (۴) نو بيا به ته د انسانانو

او د خدائ پاک په نظر کښې محبوبیت او نېک نامی حاصله
 کړې. (۵) په خپل ټول زړه سره په مالک خدائ باندې توکل
 کوه. او په خپله پوهه باندې تکیه مه کوه. (۶) چې ته هر کار
 کوې نو په هغې کښې مالک خدائ یاد ساته، او هغه به تا ته
 صحیح لاره ښائی. (۷) په خپل عقل باندې مه مغروره کېږه،
 د مالک خدائ نه یرېږه او بد عملی پرېږده. (۸) نو په دې به
 ستا بدن رغیږی او ستا هډوکی به پرې تازه شی. (۹) په خپل
 مال دولت سره د مالک خدائ عزت کوه، او د خپل ټول
 فصل په وړومبی مېوې سره. (۱۰) نو بیا به ستا گودامونه پک
 شی او د سر نه به اوږی، او ستا د چاټی د خولې نه به نوی
 مې اوږی. (۱۱) زما زویه، د مالک خدائ اصلاح مه رد کوه
 او کله چې هغه تا تنبیه کوی په هغې باندې مه خفه کېږه. (۱۲)
 ځکه چې مالک خدائ چې چا سره مینه کوی نو هم هغه
 تنبیه کوی لکه څنگه چې یو پلار هم هغه زوی تنبیه کوی کوم
 چې هغه ته گران وی. (۱۳) بختور دې هغه څوک چې حکمت
 حاصل کړی، او هغه څوک چې پوهه حاصله کړی. (۱۴)
 ځکه چې دا د سپینو زرو نه ډېر قیمتی دې او د دې گټه د
 سرو زرو نه هم ډېره ښه ده. (۱۵) دا د قیمتی کانو نه هم گران
 دې او ستا د خوښې یو څیز هم د دې برابر نه دې. (۱۶) د
 عقل په ښی لاس کښې اوږد ژوندون دې، او د هغه په گس
 لاس کښې عزت او دولت دې. (۱۷) د هغه لارې برکتی دی،
 او د هغه ټولې لارې پُرآمنه دی. (۱۸) حکمت د هغوی دپاره د
 ژوند ونه ده څوک چې هغې ته غاړه ورکوی، بختور دی
 هغوی څوک چې هغه راټینگوی. (۱۹) مالک خدائ د خپل
 حکمت په ذریعه د زمکې بنیاد کېښودلو، او د خپلې
 هوښیارتیا په ذریعه یې آسمانونه پېدا کړل. (۲۰) د هغه د

حکمت په وسیله د زمکې د لاندې نه چینې روانې شولې، او د ورځو نه پرځه په زمکه راوورېدله. (۲۱) زما زویه، عدل او تمیز په خپل ځان کښې پېدا کړه، او هغه د خپل نظر نه مه لرې کوه. (۲۲) دوی به ستا روح تازه ساتي، او دا به ستا په غاړه د فضل هار وي. (۲۳) نو بیا به ته په حفاظت سره په خپله لار روان یې او ستا پښه به تیندک ونه خوري. (۲۴) کله چې ته ځملي، ته به نه یرېږې، او ته به په خوږ خوب اوده کېږې. (۲۵) نو د ناگهاني افت نه به نه یرېږې او نه به د هغه تباهی نه یرېږې کومه چې په بدعملو باندې راځي. (۲۶) نو مالک خدای به ستا ډاډ وي، او هغه به ستا پښې په دام کښې د گېږولو نه وساتي. (۲۷) څوک چې حاجتمند وي د هغوی سره ښېگړه مه پرېږده، که چېرې دا کار ستا وس کښې وي، (۲۸) که چېرې ته اوس د خپل گاونډی سره مدد کولې شي، نو ورته مه وایه چې، ”سبا راشه چې مدد دې وکړم.“ (۲۹) د خپل گاونډی خلاف هغه ته د نقصان ورکولو منصوبه مه جوړوه، څوک چې ستا په خوا کښې اوسېږي او په تا باور کوي. (۳۰) په یو کس باندې هیڅ بې هیڅه الزام مه لگوه ترڅو چې هغه تا ته نقصان نه وي درسولې. (۳۱) د ظالم سره سیالی مه کوه او مه د هغه په نقش قدم عمل کوه، (۳۲) ځکه چې مالک خدای د هغوی نه نفرت کوي څوک چې بدکاره وي، خو هغه د ښکانونو سره دوستانه تعلق ساتي. (۳۳) د بدعمله په کور مالک خدای لعنت وړوي، خو هغه د صادق په کور باندې برکت وړوي. (۳۴) هغه د مغروره مسخره کوونکو پورې مسخرې کوي، خو په عاجز خویه باندې خپل فضل کوي. (۳۵) هوښیار عزت په میراث کښې گټي، خو کم عقل خپل شرم زیاتوي.

١ زما زامنو د خپل پلار هدايت ته غوږ ونيسئ. او هغې ته توجو ورکړئ او پوهه حاصله کړئ. ٢ ځکه چې زه تاسو ته ښه تعليم درښايم، نو زما تعليمات مه هېروئ. ٣ هر کله چې زه د خپل پلار په کور کښې هلک وم، او د خپلې مور اېک يو نيازبين زوئ وم، ٤ هغه ما ته تعليم راکړو او وې وئيل، ”په خپل ټول زړه سره زما نصيحت راتينگ کړه، زما په حکمونو عمل کوه نو ستا ژوند به په خير تير شي. ٥ حکمت حاصل کړه، او پوهه حاصله کړه، زما خبرې مه هېروه او مه د هغې نه مخ اړوه. ٦ عقل ته مه شاه کوه، ځکه چې هغه به ستا حفاظت وکړي، د هغه سره مينه کوه نو هغه به په تا باندې نظر ساتي. ٧ حکمت حاصلول د ټولو نه اهم کار دى، د نورو څيزونو د حاصلولو سره سره پوهه هم حاصله کړه. ٨ د حکمت عزت کوه او دا به تا لوى کړي. دې ته غاړه ورکړه نو دا به تا عزتمند کړي. ٩ دا به ستا سر د فضل سهرې سره ښائسته کړي او د شان او شوکت تاج به در په سر کړي. ١٠ زما زويه، ما ته غوږ شه. زه چې درته څه وایم هغه کوه، نو په دې کولو سره به ستا عمر اوږد شي. ١١ ما درته د عقل او حکمت لارښودنه وکړه او په نېغه لار مې روان کړې. ١٢ کله چې ته گرځې نو ستا پښې به هيڅ څيز نه منع کوي، او کله چې ته منډه وهې نو تيندک به نه خورې. ١٣ زما نصيحتونه راتينگ کړه او دا مه پرېږده چې ستا نه لار شي. د هغوئ ښه حفاظت وکړه ځکه چې دا ستا ژوندون دى. ١٤ د شريرانو په لار کښې خپل قدم مه ږده او مه د بدکارانو په لار تلل کوه. ١٥ د

هغوئ د لارو نه ځان وساته، د هغوئ په لار مۀ ځه، د هغوئ
 د لارو نه راوگرځه او په خپله لار روان اوسه. (۱۶) ترڅو
 پورې چې دوى غلط كار نه وي كړى تر هغې خوب نه
 ورځي، ترڅو پورې چې دوى چا ته تيندك نه وي وركړى نو
 دوى تر هغې پورې آرام نه كوى. (۱۷) هغوئ د شرارت روتى،
 خورى او د فساد نه پك مۀ څښي. (۱۸) د صادقانو لار د
 سحر د رڼا په شان ده، تر هغې ځليږي او لا نوره هم زياتيږي
 ترڅو چې د ورځې رڼا نه وي راښكاره شوى. (۱۹) خو د
 بدكارانو لار لكه د تورې تيارې په شان ده، دوى په دې نه
 پوهيږي چې په څۀ باندې يې تيندك وخوړلو. (۲۰) زما زويه،
 زۀ چې درته څۀ وايم هغې ته توجو وركړه، او په غور سره
 زما خبرې واوره. (۲۱) دا د خپل نظر نه مۀ وباسه او په خپل
 زړۀ كښي يې دننه وساته. (۲۲) نو دا به هغوئ له ژوند وركړي
 چې څوك يې پيدا كوى، او د هغوئ ټول وجود له به صحت
 وركړى. (۲۳) د هر څۀ نه اول د خپل زړۀ خيال ساته، ځكه
 چې دا د ژوند د هدايت سرچينه ده. (۲۴) د خپلې خولې نه
 ټكي لرې كړه، او دوكه مارې خبرې د خپلو شونډو نه لرې
 كړه. (۲۵) په غور سره مخامخ نېغ كوره، او خپل نظر نېغ
 وساته. (۲۶) او د خپلو قدمونو دپاره لاره هواره كړه، نو بيا به
 ستا ټوله لار مضبوطه وي. (۲۷) ښي او گس طرف ته مۀ
 تاوېږه، او خپلې پښې د شرارت نه وساته.

د زنا نه ځان ساتل

۵ (۱) زما زويه، زما پوهې ته توجو وركړه، او زما د

حکمت خبرو ته ښه غوږ ونیسه. (۲) نو بیا به ته تمیز

حاصل کړې، او ستا شونډې به علم او حکمت محفوظوی.

(۳) ځکه چې د زناکارې ښځې د شونډو نه شات راڅاڅی.

او د هغې خبرې د تېلو نه زیاتې نرمې دی، (۴) خو په آخر

کښې هغه د گنډیر په شان ترخه، او د دوه مخیزې تورو په

شان تیره ده. (۵) د هغې پښې د مرگ په طرف روانې دی، او

د هغې قدمونه سیدها د قبر طرف ته لارښودنه کوی. (۶) هغه

د ژوند د لارې په حقله سوچ نه کوی، د هغې لارې کړې وړې

دی، خو هغه پرې نه پوهیږی. (۷) نو بیا اوس زما زویه، ما

ته غوږ ونیسه. او زه چې درته څه وایم نو د هغې نه مه اوږه.

(۸) د داسې ښځې نه ځان لرې ساته. او چې د هغې د کور

دروازې ته هم ورنزدې نه شی (۹) هسې نه چې خپل عزت

نورو ته ورکړې او بې عزته شی. او د خپل ژوند واگې د

ظالمانو رحم و کرم ته وسپارې، (۱۰) هسې نه چې پردی ستا

په مال مزې وکړی، او ستا د ژوند محنت د بل چا کور مالا

مال کړی. (۱۱) او د خپل عمر په آخر کښې به ته زیږگی او

فریادونه کوې، هرکله چې ستا غوښې او بدن خوړین شی،

(۱۲) نو ته به ووائې، ”ما د اصلاح نه څومره نفرت کولو. او

څومره به زما زړه اصلاح کول رټل، (۱۳) ما به د خپلو

استاذانو تابعدارۍ نه کوله، او نه به مې خپلو لارښودونکو ته

غوږ نیولو. (۱۴) نو زه د تباهی په غاړه ولاړیم، او په پېرو

خلکو کښې وشرمېدم.“ (۱۵) د خپلې ذخیرې اوبه څښه، او

صرف د خپلې ښځې سره کوروالۍ کوه لکه څنگه چې د

خپل کوهی نه روانې اوبه څښې. (۱۶) دا مناسب ده چې ستا

چینې په کوڅو کښې، او ستا د اوبو لختی په چوکونو کښې

وبهیري؟ (۱۷) نو دا دې یواځې ستا وی، کله دې هم د پردو

سره شریک نه شی. (۱۸) ستا چینی دې برکتی شی، د خپلې
 بنځې سره خوشحاله اوسه چې ستا په ځوانۍ کښې ورسره
 واده شوې وو، (۱۹) چې هغه د یوې ښکلې مینه ناکې او
 مهربانه هوسی په شان ده نو د هغې د بدن ښکلا دې تا معمور
 کړی، او ته دې هر وخت د هغې د مینې غلام یې. (۲۰) زما
 زویه نو ته دې ولې د یوې زناکارې ښځې په مینه کښې راگېر
 یې؟ او ته ولې د بل سړی د ښځې سره یو ځای کېږې او غاړه
 غټې کېږې؟ (۲۱) نو د انسان په ټولو لارو د مالک ځدای نظر
 دے، او هغه په خپله د هغه د ټولو لارو څارنه کوی. (۲۲) د
 شریر شرارت هم د هغه دپاره دام دے. او د هغه د گناه رسی
 هغه کلک رانیسی. (۲۳) هغه به د خپل تربیت د کموالی په
 وجه مړ شی، او د خپل کم عقلتوب په سبب بې لارې شوې
 دے.

د بل چا د قرض ضمانت مه کوه

۶ (۱) زما زویه، که چېرې تا د خپل گاونډی دپاره په
 ضمانت کښې څه اېښی وی، او یا تا د بل چا د قرض د
 ورکولو وعده کړې وی، (۲) که ته چېرې د خپلو خبرو په
 وجه په لټ کښې راگېر شوې یې، او په دام کښې د خپلې
 خولې د لاسه راگېر شوې یې، (۳) نو بیا زما زویه، په دې
 کولو سره ته د خپل گاونډی په لاسونو کښې پرېوتې، نو د
 هغه د دام نه د خلاصېدو دپاره، هغه له ورشه او خپل ځان
 کمزورې کړه او هغه ته منت زاری وکړه چې هغه تا د دې
 نمه واری نه آزاد کړی. (۴) زر ورشه مه اوده کېږه او خپلې

سترگې مرغۍ مرغۍ کېدو ته مه پرېږده. (۵) نو خپل ځان
 لکه د هوسۍ په شان د ښکاری نه او لکه د مارغه په شان
 خپل ځان د ښکاری د جال نه آزاد کړه. (۶) ناراسته خلقو
 مېړو ته وگورئ، او د هغوی په چال چلن باندې غور وکړئ
 او هوښیار شی. (۷) دوی نه مشر لری، او نه څوک آفسر او
 نه حکمران لری، (۸) خو دوی په اوږی کېنې خپل خوراک
 راټولوی، او خپل ځان دپاره خوراک په لو کېنې راجمع
 کوی. (۹) خو ته ناراسته سړیه ترڅو پورې به پروت یې؟ او
 ته به کله د خوب نه راپاڅې؟ (۱۰) ته وائی، ”لږ وخت دپاره به
 اوده شم، او سترگې به پټې کړم، لږ به خپل لاسونه راغونډ
 کړم او آرام به وکړم.“ (۱۱) نو بیا به غریبی او نیستی د وسله
 بند ډاکو په شان په تا باندې حمله وکړی. (۱۲) بدمعاشان او
 کمینه خلق، ټوله ورځ تش دروغ وائی. (۱۳) هغوی سترگې
 وهی او ستا د دوکه کولو دپاره په پښو او گوتو اشارې کوی،
 (۱۴) د هغوی کاره زړونه خرابې منصوبې جوړوی، نو دغه
 شان هغوی تل په هر ځای کېنې سرخوږې پیدا کوی. (۱۵)
 نو په هم دې وجه په داسې کس باندې ناگهانی افت راځی، او
 ناگهانه به هغه ټوټې ټوټې شی او بیا به د جوړېدو نه وی. (۱۶)
 شپږ څیزونه دی چې مالک خدای ترې نه نفرت کوی بلکې
 اووه څیزونه دی چې مالک خدای هغه نه شی برداشت
 کولې، (۱۷) مغروره سترگې، دروغزنه ژبه، هغه لاسونه چې
 بې گناه وینه تویوی، (۱۸) هغه زړه چې بدې منصوبې
 جوړوی، هغه پښې چې د شرارت طرف ته منډې وهی، (۱۹)
 دروغزن گواه څوک چې دروغ وائی، او هغه کس چې د
 خاندان په مینځ کېنې سرخوږې پیدا کوی.

د زنا خلاف خبردارۍ

- ٢٠) زما زويه، د پلار په حُكمونو عمل كوه، او د خپلې مور لارښودنه مه هېروه. (٢١) د هغوى خبرې تل دپاره په خپل زړه كښې يادې ساته، او د هار په شان يې په خپله غاړه كښې گرځوه. (٢٢) هركله چې ته روان يې نو هغه به ستا رهنمائي كوي، او كله چې اوده يې نو هغه به ستا حفاظت كوي، هركله چې راويښ شې، نو هغه به درته مشوره دركوي. (٢٣)
- نو د هغوى حُكمونه پيوه ده او د هغوى هدايت رڼا ده، او د هغوى اصلاح د ژوندون لار ده. (٢٤) دا به تا د بدكاره ښځو نه ساتي، او د زناكارو ښځو د نرمو خبرو نه به دې ساتي.
- (٢٥) د هغوى په ښائست خپل زړه مه بائيله، او نه چې د هغې سترگې وهل تا راگېر كړي. (٢٦) يوه كنجره ته د يوې روتۍ په قيمت اخستې شي، خو د بل سړي د ښځې سره زنا به ستا د ژوند په قيمت وي. (٢٧) څوك په خپله جولي كښې بل شوى اور د كپړو سوزېدلو نه بغير اوچتولې شي څه؟ (٢٨) څوك په گرمو سكروټو باندې بغير د پښو پولۍ كېدو او سوزېدو نه گرځېدلې شي څه؟ (٢٩) نو دا كس هم د هغه چا په شان دې څوك چې د بل چا د ښځې سره ځملي، څوك هم چې د هغې سره زنا كوي نو د سزا نه به خلاص نه شي. (٣٠) خلق هغه غل ته سپك نه گوري څوك چې د خپلې لورې د ختمېدو دپاره غلا كوي، (٣١) خو كه هغه گېر شي، نو هغه به اووه چنده وركوي، كه څه هم د هغه د كور په ټول سامان يې قيمت پوره كيږي. (٣٢) خو كه يو سړى زنا كوي نو هغه بې حده كم عقل دى، ځكه چې هغه خپل ځان تباه كوي. (٣٣)
- هغه به وهل وخورى او بې عزته به شي، او دا شرم به هيڅكله

د هغه نه اخوانه شی. (۳۴) نو غېرت به یې د خاوند قهر

راوپاروی او په بې رحمۍ سره به خپله بدله اخلي. (۳۵) هغه به د دې په بدل کښې معاوضه نه قبلوی او هغه به رشوت هم رد کړی که څومره پېر هم وی.

د بدکارو ښځو په حقله خبردارۍ

۷ (۱) زما زوی، زما خبرې ځان سره وساته او زما احکام خپل ځان سره حفظ کړه. (۲) زما په حکمونو عمل کوه، نو ته به ژوندۍ پاتې شې. زما د تعلیماتو داسې حفاظت وکړه لکه څنگه چې د سترگې د گاتې کوې. (۳) هغه د خپلو گوتو سره ونښلوه او د خپل زړه په تخته یې ولیکه. (۴) حکمت ته ووايه چې، "ته زما خور یې،" او پوهې ته خپل نزدې رسته دار ووايه. (۵) دوی به تا د زناکارې ښځې سره د تعلق نه وساتې، او هم به دې دوی د زناکارې ښځې د دوکه کوونکو خبرو نه وساتې. (۶) یو ځل ما د خپل کور د کړکۍ د جالی نه بهر وکتل، (۷) نو ما څه ساده ځوانان وکتل، نو د دوی په مینځ کښې مې یو کم عقل ځوان د نظر لاندې راغی. (۸) نو هغه د هغې د کور سره په نزدې کوڅه کښې روان وو، کومه لار چې د هغې کور ته تلې وه، (۹) د ماښام په وخت کښې، تیاره خوره شوه او شپه شروع شوه. (۱۰) نو بیا یوه ښځه بهر راغله چې د هغه سره ملاو شی. هغې د کنجرتوب جامې اغوستې وې، او په غلط خیال سره چې هغه دوکه کړی. (۱۱) هغه بې شرمه او بې حیا ښځه وه چې ټوله ورځ هواگیره گرځېدله. (۱۲) هغه تل په کوڅو، او په چوکونو کښې گرځی،

او د بنار په هر گوټ کښې ولاړه وى. (۱۳) هغې هغه له غاړه
 ورکړه او بڼکل يې کړو، او په خپلو بې شرمو سترگو سره يې
 هغه ته ووئيل، (۱۴) ”نن ما کره د قربانۍ غوښه ده او ما خپل
 نذر پوره کړو. (۱۵) نو زه بهر راووتلم چې تا سره ملاو شم،
 ما ستا لټون کولو او ته راته ملاو شوې. (۱۶) ما په خپل کټ
 باندې د مصر رنگارنگ د لټې خادرونه اچولي دي. (۱۷) ما په
 خپل کټ باندې د مړ چير، عود او دارچينې خوشبو لگولي
 ده. (۱۸) راځه چې تر سحره پورې په مينه کښې پوب شو. او
 د يو بل د مينې نه خوند واخلو. (۱۹) ځکه چې زما خاوند په
 کور کښې نشته. هغه په لرې سفر باندې تلې دى. (۲۰) هغه
 خپل جيب د پيسو نه پک کړې دى، او د دې مياشتې تر
 آخره به واپس نه راځي.“ (۲۱) نو په نرمو خبرو سره يې هغه
 غلط کړو، او د هغې پستو خبرو وغلولو. (۲۲) نو هغه
 سمدستي هغې پسې د يو داسې غوښې په شان روان شو لکه
 چې حالېدو له روان وى، لکه چې هوسۍ په دام کښې ونښلې
 (۲۳) ترڅو چې يو غشۍ د هغه زړه غوځ کړي. هغه د يو
 داسې مارغه په شان وو چې د دام طرف ته منډې وهى، هغه
 ته پته نه وى چې هغه به د ژوند نه لاس ووينځي. (۲۴) نو بيا
 زما زامنو، ما ته غوږ ونيسئ، زه چې درته څه وایم نو هغې ته
 توجو وکړئ. (۲۵) خپل زړه ته اجازت مه ورکوه چې د داسې
 ښځې طرف ته مائل شي، او يا د هغې په غلطو لارو روان
 شي. (۲۶) هغه د پېرو کسانو د تباھۍ سبب شوې ده او د
 بې شمېره کسانو د مرگ سبب شوې ده. (۲۷) د هغې کور د
 قبر طرف ته لار ده، او دا د مرگ دالان ته لارښودنه کول دي.

غورځې شئ. ولې پوهه آوازونه نه کوي څه؟ پوهې خپل

- آواز نه دې پورته کړې څه؟ (۲) هغه په اوچتو ځايونو د لارې په خوا کبښې، او چرته چې لارې په خپلو کبښې ملاوېږي ولاړه وي. (۳) هغه ښار ته د ننوتو او راوتو دروازو په خوا کبښې ولاړه وي او په زوره چغې وهي، (۴) ”اے خلقو زه تاسو ټولو ته آواز کوم، او په زمکه باندې ټولو انسانانو ته آواز کوم. (۵) اے ساده خلقو، احتياط زده کړئ، اے بې وقوفو. عقل حاصل کړئ. (۶) غورځې شئ. ما سره ستاسو دپاره اعلى خبرې دي، او زه چې شونډې پرانيزم نو هغه څه وایم څه چې صحيح وي. (۷) زما خوله هغه څه وائی څه چې رښتيا وي، ځکه چې زما شونډې د دروغو نه نفرت کوي. (۸) زما د خولې ټولې خبرې صحيح دي، يو خبره يې هم کږه يا د دوکې نه ده. (۹) هوښيار په دې پوهېږي چې زما ټولې خبرې ټيک دي، چا سره چې علم وي هغه ته پته وي چې دا صحيح دي. (۱۰) د سپينو زرو په ځای زما لارښودنې غوره کړئ، او د خالص سرو زرو نه علم خوښ کړئ. (۱۱) ځکه چې حکمت د قيمتي کانيو نه هم گران دے، او ستا د خوښې يو څيز هم د دې برابر نه دے. (۱۲) زه حکمت د پوهې سره يو ځای اوسېږم، او ما سره علم او تمیز شته. (۱۳) د مالک خدای نه ویرېدل دا دی چې د بدی نه نفرت وکړئ، زه د غرور، کبر او غلط چال چلن او بدو خبرو نه نفرت کوم. (۱۴) ښې مشورې او تمیز ورکول زما کار دے، زه پوهه او طاقت لرم. (۱۵) زما په وجه بادشاهان حکومت کوي او حکمرانان منصفانه قانون جوړوي. (۱۶) زما په وجه

شهزادگان حکومت کوی، او ټول صادق حکمرانان څوک
 چې په زمکه حکومت کوی. (۱۷) زه د هغه چا سره مینه کوم
 څوک چې ما سره مینه کوی، او څوک چې زما لټون کوی
 نو ما پیامومی. (۱۸) ما سره مال او عزت دے، تر ډېر وخته
 دولت او صداقت دے. (۱۹) زما مېوه د سوچه سرو زرو نه
 ښه ده، او زما پېداوار د خالصو سپینو زرو نه بهتر دے. (۲۰)
 زه د صداقت په لاره روان یم، او د انصاف په لارو عمل
 کوم، (۲۱) څوک چې ما سره مینه کوی په میراث کېښي ورته
 دولت ورکوم، او د هغوی خزانې به ډکې کړم. (۲۲) مالک
 خدای د هر څه نه وړاندې چې نور څه پېدا کړي، د ټولو نه
 اول یې زه پېدا کړم. (۲۳) زه یې د ازل نه مقرر کړې وم، د
 دې نه مخکې چې دُنیا لا پېدا شوې هم نه وه. (۲۴) کله چې
 لا سمندر نه وو زه پېدا شوې وم، کله چې لا د چینو اوبه نه
 وې روانې شوې. (۲۵) مخکې د دې نه چې لا غرونه او
 غونډۍ په خپل ځای نه وو ولاړ زه پېدا شوې وم، (۲۶) د
 هغې نه وړاندې چې لا خدای پاک زمکه او د هغې پټی او لا نه
 یې د دُنیا خاوره پېدا کړې وه چې زه پېدا وم. (۲۷) زه هلته
 وم هر کله چې هغه آسمان په خپل ځای ودرولو، او کله چې
 یې د سمندر په مخ د فضا لهرونه خواره کړل، (۲۸) کله چې
 هغه بره وریځ مقرر کړه او کله چې د سمندر د ډکولو دپاره
 چیني جوړې کړې، (۲۹) او کله چې هغه سمندر ته حد مقرر
 کړو، ترڅو چې اوبه د هغه د حکم نه یو قدم هم زیات وانه
 خلی، او کله چې هغه د زمکې بنیادونه کېښودل نو زه هلته
 وم. (۳۰) زه د هغه په څنګ کېښي وم څوک چې د ټولو نه ښه
 ګلکار دے، زه هره ورځ د هغه د خوشحالی سبب وم، او ما
 تل د هغه په حضور کېښي خوشحالی کوله، (۳۱) زه د هغه په

ٲوله دُنیا کبَنِی ډېره خوشحاله وم، او د انسانانو نه مې

خوشحالی حاصلوله. (۳۲) نو اوس اے زما زامنو، ما ته غوږ ونیسی، مبارک دی هغوی څوک چې زما په لارو عمل کوی. (۳۳) زما تعلیماتو ته غوږ شی او هوښیار شی، دا مه نظر

انداز کوی. (۳۴) مبارک دے هغه څوک چې ما ته غوږ نیسی، چې روزانه زما په دروازه کبَنِی ولاړ وی، او زما په دروازه کبَنِی انتظار کوی. (۳۵) ځکه چې څوک ما ومومی نو هغه ژوند مومی، او د مالک خدای رضا حاصلوی. (۳۶) خو څوک چې ما نه حاصلوی خپل ځان ته نقصان ورکوی، هر څوک چې زما نه نفرت کوی نو هغه د مرگ سره مینه کوی.

د کم عقلو ډپاره د پوهې دعوت

۹ (۱) پوهې خپل کور جوړ کړے دے، او خپل ځان ډپاره یې اووه ستنې تراشلې دی. (۲) هغې خپله غوښه تیاره کړې ده او مے یې یو ځای کړی دی، او دسترخوان یې هم خور کړے دے. (۳) هغې خپله وینځه ورولبړله او هغه د ښار د اوچتو ځایونو نه آوازونه کوی. (۴) ”څوک چې ساده گان وی هغوی ټول دې دلته راشی.“ او هغه هغوی ته وینا کوی څوک چې ناپوهه وی، (۵) ”راشی، زما خوراک وخورئ او هغه مے وڅښئ کوم چې ما گډ کړی دی. (۶) خپله ساده لار پرېږدئ نو تاسو به ژوندی پاتې شی، او د پوهې په لار تلل وکړئ.“ (۷) هر څوک چې د مسخره کوونکي اصلاح کوی نو د خپلې بې عزتۍ دعوت ورکوی، هر څوک چې د شریر د شرارت نه ممانعت کوی، نو خپل ځان به سپک کړی. (۸)

نو ته کله هم د مسخره کوونکي رتڼه مه کوه هغه به ستا نه
 نفرت کوی، هوبښیار ته تنبیه ورکړه هغه به تا سره مینه کوی.
 ۹ هوبښیار ته لارښودنه وکړه نو هغه به نور هم هوبښیار
 شی، صادق ته تعلیم ورکړه نو هغه به د دې نه نور تعلیم هم
 زده کړی. ۱۰ د مالک خدای پره د حکمت شروع ده، د
 مقدس ذات پېژندگلو د پوهې اصلیت دی. ۱۱ نو زما په
 وجه به ستا د ژوند ورځې پیرې شی، او ستا د عمر سره به
 نور کلونه سپووا شی. ۱۲ که چرې ته حکمت لرې نو هغه به
 تا له فائده درکړی، او که ته مسخره کوونکې یې نو صرف تا
 ته به د هغې نقصان ملاو شی. ۱۳ کم عقله ښځه سرتېزه
 وی، هغه بې ادبه او بې علمه وی. ۱۴ د هغې کور د ښار په
 لوړ ځای کېږي دی. د دروازې سره ناسته وی، ۱۵ او
 څوک چې په خپله لاره سیدها تېرېږي نو هغوی ته آوازونه
 ورکوی. ۱۶ ”اے ساده خلقو ټول دلته راشئ.“ هغه ټولو
 ناپوهو ته وینا کوی، ۱۷ ”د غلا اوبه خوږې وی، هغه روتی
 چې په پټه خوړلې شی خوندوره وی.“ ۱۸ خو دوی لږ هم
 په دې نه پوهیږي چې د هغې ښځې په کور کېږي صرف مرگ
 دی، څوک هم چې د هغې په کور کېږي مېلمانه شوی دی نو
 هغوی اوس د تورو خاورو لاندې دی.

د حضرت سلیمان متلونه

۱۰ ۱ دا د سلیمان متلونه دی، یو هوبښیار زوی خپل
 پلار له خوشحالی ورکوی، خو کم عقل زوی خپلې مور له غم
 ورکوی. ۲ د حرام مال دولت هیڅ اهمیت نشته، خو
 صداقت د مرگ نه خلاصون ورکوی. ۳ مالک خدای

صادق اوږی کېدو ته نه پرېږدی، خو د بدکارانو ارمان رد کوی. (۴) ناراسته لاسونه یو انسان غریبوی، خو محنتی لاسونه انسان مالداره کوی. (۵) څوک چې په گرمۍ کېښي فصل راټولوی هغه هوښیار زوی دی، خو هغه زوی څوک چې د لو په وخت کېښي خوب کوی د شرم باعث دی. (۶) برکت د صادق د سر تاج دی، خو بدعمله په خپلو چالاکه خبرو سره خپل شرارت پټوی. (۷) د نېکانو یادول د برکت سبب گرځي، خو د بدکاره نوم به فنا شي. (۸) هوښیاران په نصیحت خوشحالیږي، خو بې وقوفه کړتن به تباہ شي. (۹) نېک انسان به په امن کېښي گرځي، خو هغه څوک چې کېږي لارې اختیاروی، د هغه کارونو نه به خلق خبر شي. (۱۰) هغه څوک چې په ټگۍ سره سترگې وهی نو د تکلیف باعث کیږي، او په بې فکره خبرو سره به کم عقل تباہ شي. (۱۱) د صادق خولۀ د ژوند چینه ده، خو بدعمله په خپلو چالاکه خبرو سره خپل شرارت پټوی. (۱۲) نفرت شر جوړوی، خو مینه په ټولو بدو پرده اچوی. (۱۳) د هوښیار په شونډو کېښي پوهه موندلۍ کیږي، خو د ناپوهه دپاره چوکه وی. (۱۴) هوښیاران خپل علم ذخیره کوی، خو د کم عقل فضول خبرې تباہي ته دعوت ورکوی. (۱۵) د مالداره مال دولت د هغه دپاره قلعه ده، خو غربت د غریب دپاره تباہي ده. (۱۶) د صادق گټه هغه له ژوند ورکوی، خو د بدکاره گټه هغه د گناه طرف ته بوځي. (۱۷) هغه څوک چې اصلاح قبلوی د ژوند په لاره ځي، خو هر هغه څوک چې اصلاح کول نه مني نو خپل ځان بې لارې کوی. (۱۸) هغه څوک چې خپل نفرت پټوی نو هغه دروغژن دی. څوک چې د نورو غېټت کوی هغه کم عقل دی. (۱۹) هرکله چې خبرې پیرې وی نو هلته گناه هم

موجوده وی، خو څوک چې خپله ژبه قابو ساتي هوبښیار دے. (۲۰) د صادق ژبه خالص سپین زر وی، خو د بدکاره زړه بې اهمیتته وی. (۲۱) د صادق د خولې کلام ډېرو خلقو له فائده ورکوی، خو کم عقل د ناپوهۍ په وجه مړ شی. (۲۲) د مالک خدای برکت انسان مالداره کوی، او په کښې هیڅ قسم غم نه سېوا کوی. (۲۳) کم عقل د غلط کار نه خوند اخلي، خو هوبښیار سرے د حکمت نه خوند اخلي. (۲۴) د کوم شی نه چې بدکاره یربري نو هم هغه به پي راگېر کړی، خو صادق چې د کوم شی خواهش وکړی هغه به ورله ورکړے شی. (۲۵) هرکله چې طوفان راشي نو بدکاره جارو کړی، خو صادق به د تل دپاره قائم وی. (۲۶) لکه څنگه چې سرکه غاښونه برېښوی او لوگے سترگې ترخوی، نو دغه شان ناراسته د خپل مالک دپاره دے. (۲۷) د مالک خدای یره عمر اوږدوی، خو د شریر عمر به لنډ وی. (۲۸) د صادق اُمید خوشحالی ده، خو د بدکاره طمع به پوره نه شی. (۲۹) د مالک خدای لارې د صادقانو پناه گاه وی، خو د هغه خلقو دپاره تباہی وی څوک چې بدکارونه کوی. (۳۰) صادق به کله هم د بېخ نه ختم نه شی، خو بدکاره به په زمکه پاتې نه شی. (۳۱) د صادق د خولې نه د عقل او حکمت خبرې راوځی، خو کږه ژبه به پرې کړے شی. (۳۲) د صادق شونډې په دې پوهېږی چې کومه خبره د منلو او په ځای ده، خو د بدکاره د خولې نه صرف غلطې خبرې راوځی.

۱۱ (۱) مالک خدای د تلې د غلط استعمال نه نفرت

کوی، خو هغه په صحیح ناپ تول خوشحالیږی. (۲) کله چې په انسان کښې غرور راشي نو په هغه رسوائی راشي، خو

د عاجزی سره حکمت راځي. (۳) د صادقانو ايمانداري د هغوئ لارښودنه کوي، خو بې ايمانه په خپلې بې ايماني تباہ دی. (۴) د عدالت په ورځ به مال دولت په کار نه راځي، خو صداقت به ستاسو ژوند بچ کړي. (۵) د صادقانو صداقت د هغوئ لار سموي، خو بدعمله به د خپلې بدعملې لاندې راگېر شي. (۶) د صادقانو صداقت هغوئ بچ کوي، خو بې ايمانه خپل لالچ کبښي گېر شي. (۷) کله چې يو بدعمله مري، د هغه اُميد ختم شي. هر څومره اُميدونه چې هغه د خپل مال د طاقت نه لري هغه پناه شي. (۸) صادق سرې د تکليفونو نه خلاص وي، او دا تکليفونه د هغوئ په ځای په بدعمله خلقو باندې راځي. (۹) په خپلو خبرو سره کافر خپل گاونډيان تباہ کوي، خو صادق به د خپل علم په ذريعه بچ شي. (۱۰) کله چې صادقان برکتی شي نو ټول ښار په هغوئ خوشحالی کوي، او کله چې بدعمله هلاک شي نو د خوشحالی چغې راوچتي شي. (۱۱) د صادقانو د برکت په وجه ښار آباديږي، خو د بدعمله په خبرو هغه تباہ کيږي. (۱۲) هغه څوک چې کم عقل وي نو خپل گاونډي ته سپک گوري، خو هوښيار او پوهه سرې خپله ژبه قابو کبښي ساتي. (۱۳) غېټ کونکي د نورو راز خوروي، خو قابل اعتماد کس راز پټ ساتي. (۱۴) خو بغېر د رهنمايي نه په يو قوم باندې زوال راځي، خو ډېر مشوره ورکونکي کاميابي يقيني کوي. (۱۵) که چرې څوک د يو ناپېژندگلو کس ضمانت وکړي نو په يقين سره به دا کس تاواني شي، او که څوک چا ته د ضمانت لاس ورنه کړي نو هغه به بچ پاتې شي. (۱۶) يوه رحمدله ښځه عزت او احترام گټي، خو بې رحمه سړي مال دولت گټي. (۱۷) يو رحمدله کس خپل ځان ته فائده ورکوي، خو ظالم سرې

خپل ځان په تکليفونو کښې راگېروي. (۱۸) بدکاره سرې په دوکه مال گټې، خو هغوی څوک چې د صداقت کرونده کوی نو حقيقي اجر به ومومي. (۱۹) رښتینې صادق سرې به ژوندې پاتې شي، خو هغوی څوک چې شرارت کوی نو خپل مرگ ته روان دی. (۲۰) مالک خدای د هغوی نه نفرت کوی د چا زړونه چې کاره وي، خو هغه د هغوی سره مينه کوی د چا چال چلن چې بې داغه وي. (۲۱) په دې يقين وکړئ، چې بدکاران به بې سزا پاتې نه شي، خو هغوی څوک چې صادقان دی هغوی به آزاد وي. (۲۲) د تمیز نه بغېر يوه ښکلې ښځه داسې وي لکه د سرو زرو نټکې چې د خنزير په پوزه وي. (۲۳) د نېکانو اُمیدونه په ښه څيزونو سره سر ته رسيږي، خو د بدکارانو اُمید صرف د غضب په طرف وي. (۲۴) يو کس چې سخاوت کوی، نو نور هم مالداره کيږي، خو يو بل کس چې کنجوس وي نو نور به هم غريب شي. (۲۵) يو سخی سرې به مالداره شي، او يو کس چې نور تازه کوی نو په خپله به هم تازه شي. (۲۶) خلق د هغه چا نه نفرت کوی څوک چې د گراني دپاره غله ذخيره کوی، خو د هغه چا خير غواړي څوک يې چې خرڅوی. (۲۷) که چرې ته خير غواړي نو ته به خير ومومي، خو شر هغه چا ته ورسېږي څوک يې چې لټون کوی. (۲۸) څوک چې په خپل دولت باندې اعتبار کوی نو هغه به پرېوځي، خو صادقان به د شنو پاڼو په شان تازه وي. (۲۹) څوک چې د خپل خاندان دپاره مصيبت پېدا کوی نو په ميراث کښې به ورته هوا پاتې شي، او کم عقل به د هوښيار نوکر وي. (۳۰) د صداقت مېوه د ژوندون ونه ده، خو هوښيار سرې زړونه گټي. (۳۱) که چرې صادقانو ته په زمکه د دوی د کردار اجر ملاوېږي، نو د بدعمله او

۱۲

۱) څوک چې اصلاح سره مینه لری هغه د پوهې

سره مینه لری، خو چې څوک اصلاح نه نفرت کوی هغه کم

عقل دی. ۲) مالک خدای د بنه سړی نه خوشحاله وی،

خو مالک خدای هغه کسان رد کوی چې د بدو منصوبې

جوړوی. ۳) انسان د بد عملۍ په ذریعه قائم نه شی

جوړېدی، خو د صادقانو جرړه به کله هم نه ختمیږی. ۴)

یوه پاک لمنه ښځه د خپل خاوند د سر تاج وی، خو یوه

بې حیا ښځه د هغه په هډوکو کښې لکه د ناسور په شان وی.

۵) د صادقانو منصوبې د انصاف وی، خو د بد عملو په

نصیحت کښې هم دوکه وی. ۶) د بد عمله خلقو خبرې د

وینو توپدلو په طمع وی، خو د صادقانو خبرې د هغوی ژوند

بچ کوی. ۷) بد عمله خلق مړه شی او فنا شی، خو د

صادقانو خاندان کلک ولاړ وی. ۸) د سړی د خپل حکمت

په مطابق صفت کیږی، خو د خراب ذهن لرونکی سپک

کیږی. ۹) دا بنه خبره ده چې انسان عام کس وی او نوکر

یې وی، په ځای د دې چې ځان ته څه وائی او د لوږې مری.

۱۰) صادق انسان د خپلو ځناورو د ضرورتونو خیال ساتی،

خو د شریر بنه عمل هم د ظلم نه ډک وی. ۱۱) څوک چې

په خپله زمکه کښې محنت کوی نو هغه سره به ډېر خوراک

وی، خو څوک چې بې کاره منصوبو پسې گرځی کم عقل

دی. ۱۲) بد عمله د بې دینه خلقو د لوټ شوی مال خواش

کوی، خو د صادقانو جرړې خورېږی. ۱۳) بد کاره سړی په

خپلو خبرو کښې راگېر شی، خو صادق انسان د مصیبت نه

بچ کیږی. ۱۴) انسان د خپلو شونډو په مېوه په بنه څیزونو

مړېږي، لکه څنگه چې د هغه د لاسونو محنت ده له اجر ورکوي. (۱۵) کم عقلو ته خپل چال چلن بڼه ښکاری، خو هوښیار سرې نصیحت ته غوږ نیسي. (۱۶) کم عقل انسان خپله غصه زر ښکاره کوي، خو هوښیار سرې بې عزتي هم نظر انداز کوي. (۱۷) رښتینې گواه په صداقت سره گواهی کوي، خو دروغژن گواه دروغ وائی. (۱۸) د بې پرواهۍ خبرې د توري په شان غوڅول کوي، خو د عقلمند ژبه پرهرونو له شفا ورکوي. (۱۹) رښتینې خبرې د تل دپاره قائمي وي، خو د دروغو مزې لنډ وي. (۲۰) څوک چې د بدو منصوبي جوړوي نو د هغوی په زړونو کښې دوکه وي، خو خوشحالي د هغه چا دپاره ده څوک چې امن راوړي. (۲۱) صادقانو ته به هيڅ نقصان نه رسيږي، خو بدکاران به د مصیبت نه ډک وي. (۲۲) مالک خدای د دروغژونو شونډو نه نفرت کوي، خو هغه د هر هغه چا نه خوشحاله وي څوک چې رښتیني وي. (۲۳) هوښیار خپل علم نه څرگندوي، خو کم عقل خلق خپل جهالت ښکاره کوي. (۲۴) محنتي لاسونه به حکومت کوي، خو ناراستي به دې غلام کړي. (۲۵) اندېښمن زړه انسان لاندې کوي، خو نرمې او د ډاډ خبرې به هغه خوشحاله کړي. (۲۶) صادق انسان په دوستانه کښې احتیاط کوي، خو د بدعمله چال چلن يې په غلطه لار بوځي. (۲۷) ناراسته انسان خپل ښکار هم نه پخوي، خو محنتي انسان خپل مال دولت اضافه کوي. (۲۸) د صداقت په لاره کښې ژوندون دي، په دغه لار کښې مرگ نشته.

۱۳ (۱) هوښیار زوی د خپل پلار تربیت قبلوي، خو یو

جاهله انسان ملامتیا ته غوږ نه نیسی. (۲) ښه انسان د خپلې خولې د مېوې نه د ښه څیزونو خوند اخلي، خو د غدارانو زړونه د ظلم کولو خواهش کوی. (۳) څوک چې خپله ژبه په قابو کښي ساتي نو هغه خپل ژوند بچ کوی، خو چې څوک نه ساتي نو هغه به تباہ شی. (۴) یو ناراسته کس ډېر څه غواړي خو څه ورته نه ملاوېږي، خو د محنت کوونکي خواهش تر سره کېږي. (۵) صادقان د دروغو نه نفرت کوی، خو د بدعملو کارونه د بې شرمۍ او بې عزتۍ سبب کېږي. (۶) صداقت د نېکو خلقو لارې ساتي، خو شرارت بدعمله تباہ کوی. (۷) یو انسان خپل ځان داسې ښائي چې گنې مالداره دے خو هیڅ هم نه لري، خو یو بل انسان خپل ځان غریب ښائي، خو په اصل کښي ډېر زیات مالداره وی. (۸) د یو انسان مال دولت کېدے شی چې د هغه د ژوند فدیة ورکړي، خو غریب انسان ته خو څوک دهمکي قدرې هم نه ورکوی. (۹) د صادقانو رڼا ډېره ځلېږي، خو د بدعملو ډیوه په مړه کېدو ده. (۱۰) غرور صرف لانجه پېدا کوی، خو حکمت په هغوئ کښي وی څوک چې نصیحت مني. (۱۱) حرام مال دولت به زر ختم شی، خو هغه څوک چې په ورو ورو مال جمع کوی هغوئ به دا اضافه کړي. (۱۲) هغه اُمید چې په وخت پوره نه شی نو زړه بیماروي، خو کوم خواهش چې پوره کېږي نو هغه د ژوندون ونه ده. (۱۳) څوک چې ښه نصیحت ته سپک وگوري هغوئ به نقصاني شی، خو چې څوک د حُکم احترام کوی هغوئ ته به اجر ملاو شی. (۱۴) د هوښیارانو تعلیم د ژوند سرچینه وی، کوم چې انسان د مرگ د دامونو نه بچ کوی. (۱۵) ښه پوهه د انسان دپاره عزت پېدا کوی، خو د بې ایمانانو لارې سختي وی. (۱۶) هر هوښیار

سڀڙي ڪار په حڪمت سره ڪوي، خو ڪم عقل د خپل جهالت
 اظهار ڪوي. (۱۷) يو بدعمله پيغام وڙونڪي په مصيبت ڪڻي
 راڳريزي، خو اعتمادِي پيغام وڙونڪي د شفا باعث
 جوڙي. (۱۸) څوڪ چي تربيت نظر انداز ڪوي هغوي به
 غريب او شرمند شى، خو څوڪ چي نصيحت قبلوي هغه به
 عزتمند شى. (۱۹) ڪوم خواهش چي پوره شى نو دا روح دپاره
 ڀر خور وي، خو ڪم عقل د بدڪاري د اوڀدو نه نفرت ڪوي.
 (۲۰) څوڪ چي هونسيارانو سره گرځي هغه هونسياري، خو
 د ڪم عقلو دوستانه نقصان وركوي. (۲۱) مصيبت په
 گناهگارو پسې روان وي، خو سوڪالي د صادقانو اجر دے.
 (۲۲) يو ښه انسان د خپل نسل دپاره ميراث پروردي، خو د
 گناهگارو مال دولت صادقانو ته حواله ڪيري. (۲۳) د غريب
 سڙي پتي به ڀر ه غله پيدا ڪوي، خو بي انصافي به دا هر څه
 جارو ڪوي. (۲۴) هغه څوڪ چي خپل زوي نه د تربيت چوڪه
 لرې ساتي هغه د هغه نه نفرت ڪوي، خو هغه څوڪ چي
 ورسره مينه ڪوي هغوي يي په تربيت وركولو ڪڻي احتياط
 ڪوي. (۲۵) صادقان په مڙه خپته ڀوپي خوري، خو د بدعملو
 خپته اوڀري وي.

۱۴ (۱) هونسياره ښه خپل ڪور آبادوي، خو ڪم عقله
 ښه يي په خپلو لاسونو وړانوي. (۲) څوڪ چي په نېغه لار
 ځي هغه د مالڪ خدائ نه ڀري، خو چي څوڪ په غلطي لار
 ځي هغه يي سپڪ گني. (۳) د ڪم عقل د خبرو نه يو ڀنڊا
 جوڙه شى چي هغه وهى، خو د هونسيارانو خبري هغوي بچ
 ساتي. (۴) چرته چي غوي نه وي هلته اخور خالي وي، خو
 د غوي د طاقت په وجه ڀر فصل پيدا ڪيري. (۵) يو

رښتینۍ گواه دروغ نه وائی، خو یو دروغژن گواه پوزې
 وولی. (۶) مسخره کوونکی حکمت لټوی او هیڅ نه مومی،
 خو حکمت آسانی سره تمیز دارو له راځی. (۷) د کم عقلو
 نه لرې اوسه، ځکه چې ته به د هغه د خولې نه حکمت
 حاصل نه کړې. (۸) د هوښیار حکمت دا دی چې خپلو
 لارو ته سوچ وکړی، خو د کم عقل کم عقلتوب هغه بې لارې
 کوی. (۹) کم عقل خپلې د گناه د تاوان د نذرانې پورې خندا
 کوی، خو صادقان د مالک خدای رضا حاصلوی. (۱۰) هر
 څوک په خپل خفگان ښه پوهیږی، او نور هیڅوک د هغه په
 خوشحالی نه پوهیږی. (۱۱) د بدعمله کور به تباہ شی، خو د
 صادقانو خپمه به آباءه شی. (۱۲) د هر کس په وړاندې یوه لار
 وی چې هغه ته ښه ښکاری خو په آخر کښې د دې خاتمه
 مرگ وی. (۱۳) په خندا کښې هم زړه خفه کیږی او
 خوشحالی نه وروستو هم خفگان پاتې شی. (۱۴) بې ایمانان
 چې د څه حقدار وی هغه به ورته ملاو شی او نېک انسان ته
 به د ده د اعمالو په مطابق اجر ملاو شی. (۱۵) یو ساده
 سړی په هر څه باندې یقین کوی، خو هوښیار په هر قدم
 اوچتولو سوچ کوی. (۱۶) هوښیار احتیاط کوی او د غلط کار
 نه ځان بچ ساتی، خو کم عقل په خپل ځان غاوره وی او د
 هیڅ پرواه نه کوی. (۱۷) تاوجن خلق کم عقل کارونه کوی،
 او د چالاکه انسان نه خلق نفرت کوی. (۱۸) ساده گان په
 میراث کښې کم عقلتوب پرېږدی، خو هوښیارانو ته د علم
 تاج ورپه سر وی. (۱۹) بدکاره انسانان به د نېکانو په حضور
 کښې، او شریران به د صادقانو په دروازو کښې په سجده
 شی. (۲۰) غریب د هیچا خوښ نه وی، تر دې چې خپل
 گاونډیان یې هم نه خوښوی، خو مالداره پېر دوستان لری.

(۲۱) هغه څوک چې خپل ګاونډی سپک ګڼي ګناه کوی، خو
 بختور دې هغه څوک چې په غریب رحم کوی. (۲۲) که
 څوک بدې ارادې لري، هغه به ګمراه شی، که څوک نېکې
 ارادې لري، هغه به مینه او وفا ومومي. (۲۳) ټول سخت
 کارونه فائده ورکوي، خو د تشو خبرو په وجه غربت راځي.
 (۲۴) د هوبنیارانو مال دولت د دوی تاج دې، خو د ناپوهه
 هار صرف کم عقلتوب دې. (۲۵) یو رېستونې ګواه ژوند بچ
 کوي، خو دروغژن ګواه دوکه مار وي. (۲۶) هغه څوک چې د
 مالک خدای نه پره کوي هغه به د هغه محفوظه قلعه وي، او
 د هغه ماشومانو ته به دا پناه ګاه وي. (۲۷) د مالک خدای پره
 د ژوندون سرچینه ده، کوم چې انسان د مرګ د دامونو نه
 ساتي. (۲۸) په ګڼو خلقو د بادشاه عزت جوړ وي، او د خلقو
 نشتوالی د شهزاده تباهی ده. (۲۹) صبرناک سرې لویه پوهه
 لري، خو غصه ناک سرې خپل کم عقلتوب په ګوته کوي.
 (۳۰) پرسکونه زړه بدن له ژوندون ورکوي، خو حسد هیوکی
 بوسه کوي. (۳۱) څوک چې په غریبانو ظلم کوي نو دا د
 هغوی د خالق بې عزتي کوي، خو څوک چې په ضرورتمند
 رحم کوي د خدای پاک احترام کوي. (۳۲) بدکاران په خپلو
 بدو عملونو سره خپل ځان تباه کوي، خو تر دې چې
 صادقان په مرګ کښې هم پناه ګاه لري. (۳۳) د هوبنیارانو په
 زړه کښې حکمت ځای نیسي، خو تر دې چې حکمت په کم
 عقلو کښې هم خپل ځان ښکاره کوي. (۳۴) صداقت سره
 قوم عظیم شی او ګناه د هر چا دپاره رسوائی ده. (۳۵)
 بادشاه په هوبنیار نوکر خوشحالیږي، خو هغه څوک چې
 شرمېدلی کارونه کوي د هغه قهر راوچتوي.

۱) نرم جواب غصه سپړوی، خو سخته خبره غصه

لمبه کوی. ۲) د هوښیارانو ژبه علم خوندور کوی، خو د

بې وقوفه خوله د کم عقلتوب سرچینه ده. ۳) د مالک خدای

سترگې هر چرته موجودې دي، هغه ښه او بد دواړو باندې

نظر ساتي. ۴) نرمه ژبه د ژوندون ونه ده، خو ټګماره ژبه

روح ماتوی. ۵) کم عقل د خپل پلار تربیت ته سپک گوري،

خو هر هغه څوک چې اصلاح قبلوی نو هغه هوښیار دی.

۶) د صادق په کور کښې لویه خزانه وي، خو د بدکاره ګټه

هغوی ته تکلیف ورکوي. ۷) د هوښیارانو شونې علم

خوړوی، خو د بې عقله په زړه کښې داسې څه نه وي. ۸)

مالک خدای د بدکارانو د قرباني نه نفرت کوي، خو د ښکاريو

دعا هغه خوشحالي. ۹) مالک خدای د بدکارانو د چال

چلن نه نفرت کوي، خو هغه د هغوی سره مینه کوي څوک

چې صداقت پسې روان وي. ۱۰) د هغه چا به سخت تربیت

وشي څوک چې صحیح لاره پرېږدي، څوک چې د اصلاح

کولو نه نفرت کوي نو هغه به مړ شي. ۱۱) دا چې عالم ارواح

او دوزخ دواړه مالک خدای ته ښکاري، نو د انسان زړه به

ورته څومره زیات څرګند وي؟ ۱۲) مسخره کوونکی اصلاح

نه خوښوي، نو ځکه چې د هوښیارانو سره مشوره نه کوي.

۱۳) خوشحاله زړه مخ شادابه ښائي، خو پرېشانه زړه د

انسان روح ماتوي. ۱۴) د هوښیارانو زړه د علم لټون کوي،

خو د کم عقل خوله په ناپوهۍ کښې څرېږي. ۱۵) د

مظلومانو د ژوند ټولې ورځې خرابې وي، خو خوشحاله زړه

هر وخت جشن کوي. ۱۶) د مالک خدای په یره کښې لږ

آمدن غوره دی، د هغه پېر مال دولت نه چې سکون په کښې

نه وي. ۱۷) دال ساګ دې وي خو چې مینې سره وي، که

چرگ وی او نفرت ورسره وی نو فائده یې څه ده. (۱۸) غصه ناک سرې صرف لانجه جوړوی، خو صبرناک سرې جنگونه سپړوی. (۱۹) د ناراسته لار د ازغو پکه وی، خو د نېکانو لارې لکه د پوخ سپرک په شان وی. (۲۰) هوښیار زوی د خپل پلار دپاره د خوشحالی ذریعه ده، خو بې وقوفه خپلې مور ته سپک گوری. (۲۱) کم عقلتوب هغه سرې خوشحالوی څوک چې ناپوهه وی، خو هوښیار سرې په سیدها لار روان وی. (۲۲) چرته چې صلاح مشوره نه وی نو هلته منصوبې ناکامه شی، خو د پېرو مشوره ورکونکو په ذریعه کامیابې حاصلېږي. (۲۳) انسان په مناسب جواب ورکولو خوشحالېږي، په مناسب وخت کېنې ټیک خبره کول څومره ښه وی. (۲۴) د هوښیارانو لار هغه بره د ژوندون طرف ته بوځی، چې هغه قبر ته لاندې د تلو نه وساتي. (۲۵) مالک خدای د مغرور کور سر د لاندې راغورزوی، خو هغه د کونډې جائیداد محفوظ ساتي. (۲۶) مالک خدای د بدو منصوبو نه نفرت کوی، خو هغه په پاکو خبرو خوشحالېږي. (۲۷) لالچی خپل خاندان ته مصیبت ورپه برخه کوی، خو هغه څوک چې د رشوت نه نفرت کوی هغوی به ژوندی پاتې شی. (۲۸) صادقان د جواب ورکولو نه وړاندې سوچ کوی، خو د بدکاره خوله فساد نولی. (۲۹) مالک خدای د بدعمله خلقو نه لرې وی، خو هغه د صادقانو دغاگانې اوری. (۳۰) روڼ تندې زړه ته خوشحالی ورکوی، او ښه زیرې بدن تازه کوی. (۳۱) هغه څوک چې ښې رېنې ته غوږ نیسي، نو هغوی به په هوښیارانو کېنې وشمیرلې شی. (۳۲) هغه څوک چې تربیت رد کوی د خپل ځان سپکاوې کوی، خو هغه څوک چې تربیت قبلوی نو دې عقلمندی حاصلوی. (۳۳) د مالک

خُدائ يره حِڪمت پېدا كوي، عاجزي د عزت وړومبې قدم
دې.

۱۶ (۱) انسان په خپل زړه كېنې منصوبې جوړوي، خو د
هغوي فېصلي مالِك خُدائ كوي. (۲) د انسان په نظر كېنې
د هغه ټولې لارې هغه ته پاكې ښكاري، خو مالِك خُدائ د
هغه نيت آزمائي. (۳) هر يو كار چې ته كوي هغه مالِك
خُدائ ته سپاره، نو ستا منصوبې به كاميابې شي. (۴) مالِك
خُدائ هر څه د خپل مقصد د پوره كولو دپاره پېدا كړي دي،
تر دې چې بدكاران يې هم د تباھۍ د ورځې دپاره پېدا كړي
دي. (۵) مالِك خُدائ د ټولو مغروره خلقو نه نفرت كوي. په
دې يقين لرئ چې دوي به بې سزا پاتې نه شي. (۶) د مينې او
وفا په ذريعه گناهونه وينځلې كيږي، د مالِك خُدائ يره
انسان د بدو كارونو نه بچ كوي. (۷) كله چې مالِك خُدائ د
چا د كردار نه خوشحاله وي، نو د هغه دشمنان به هم د هغه
په امن كېنې اوسيږي. (۸) په صداقت سره لږه گټه ښه ده د
هغه پيرې گټې نه چې په بې انصافي وي. (۹) انسان په خپل
زړه كېنې ځان ته د تگ لاره جوړوي، خو مالِك خُدائ د هغه
د قدمونو رهنمائي كوي. (۱۰) د بادشاه خبرې درنې وي، نو په
كار دې چې هغه انصاف پټ نه كړي. (۱۱) صحيح تله او
ناپ كول د مالِك خُدائ د طرفه دي، هغه د انصاف معيار
قائم كړې دې. (۱۲) بادشاهان د غلط كارونو نه نفرت كوي،
ځكه چې د هغوي تخت د صداقت په بنياد جوړ دې. (۱۳)
بادشاهان د رښتينو شونډو نه خوشحاليږي، او هغوي هغه
انسان سره مينه كوي څوك چې رښتيا وائي. (۱۴) د بادشاه

غضب د مرگ پېغام دے، خو هوښيار انسان به د هغه قهر
 سروی. (۱۵) هر کله چې د بادشاه تندي روڼ وی نو دا د
 ژوندون زېرمې دے، نو په دې وخت کېښې د هغه رحم داسې
 وی لکه د سپرلی وړيځې چې باران وروی. (۱۶) د حکمت
 حاصلول د سرو زرو نه څو چنده ښه دے، او د عقل
 حاصلول د سپينو زرو نه څو چنده ښه دے. (۱۷) د ښکانونو
 لارې د هر قسم غلط کار نه لرې وی. هر هغه څوک چې د
 خپلو لارو خيال ساتی نو هغه خپل ژوند بچ کوی. (۱۸) غرور
 انسان د تباھۍ طرف ته بوځي، او د راپرېوتلو نه وړاندې تکبر
 راځي. (۱۹) د انسان دپاره دا بهتره ده چې عاجز خويه وی او
 د مظلومانو سره ناسته پاسته کوی، د دې په ځای چې د
 مغرورانو په غنیمتونو کېښې شريک شي. (۲۰) هر څوک چې
 لارښودنو ته توجه ورکړي نو کامياب به وی، او بختور دے
 هغه څوک چې په مالک خدای باور کوی. (۲۱) څوک چې
 هوښيار وی هغه تمیزدار گڼلې شي، نرمې خبرې په هدايت
 کولو کېښې ښه اثر کوی. (۲۲) د هغه چا دپاره حکمت د ژوند
 سرچينه ده څوک پي چې لری. خو کم عقلتوب د بې وقوفه
 دپاره د سزا باعث کېږي. (۲۳) د قابل سړی زړه د هغه خوله
 قابو کوی، او د هغه کلام موثر کوی. (۲۴) نرمې خبرې د
 شاتو د گڼين په شان وی، د ځان دپاره خوږې او د هېوکو
 دپاره درمان وی. (۲۵) يوه داسې لار شته چې انسان ته
 صحيح ښکاری، خو په آخر کېښې هغه د مرگ طرف ته تلې
 وی. (۲۶) د مزدور لوږه هغه په کار لگيا کوی، ځکه چې هغه
 خپله لوږه ختمول غواړي. (۲۷) بدعمله داسې کار لټوی چې
 نورو ته ترې نه تکليف ورسېږي، د هغوئ خبرې هم
 سوزونکې اور وروی. (۲۸) بدکاره انسان لانجه جوړوی،

چغلخور نزدې دوستان په خپلو کښې جدا کوی. (۲۹)

ظالمان خپل دوستان بې لارې کوی او د تباهی طرف ته یې بوځی. (۳۰) هر هغه څوک چې سترگې وروځې وهی هغه کږې وږې منصوبې جوړوی، او څوک چې خپلې شونې مروړی نو هغه په غلطو منصوبو سر شوی وی. (۳۱) سپین وېښته د عزت تاج دے، کوم چې د صداقت د ژوندون نه حاصلېږی. (۳۲) صبرناک انسان د یو طاقتور سپاهی نه بهتر دے، څوک چې په خپله غصه قابو ساتی، د هغه چا نه بهتر دے چې یو ښار فتح کوی. (۳۳) انسان خومېدان ته چکه ولی، خو د هر چا فېصله د مالک خدای په لاس کښې وی.

۱۷

(۱) د سکون سره سپوره روتی بهتره ده د هغې کور نه چې په کښې ښه خوراکونه د لانجو سره وی. (۲) یو هوښیار نوکر به د مالک په شرمېدلی زوی باندې حکم چلوی، او په میراث کښې به ورته حصه هم لکه د یو ورور په شان ملاو شی. (۳) سره زر او سپین زر په اور معلومولې شی، خو زړونه مالک خدای معلوموی. (۴) بدکاره انسان خرابو خبرو ته غوږ نیسی او دروغژن غېبت ته توجو ورکوی. (۵) هر هغه څوک چې په غریبانانو پورې خدا کوی، نو د هغه د خالق بې عزتی کوی او هر هغه څوک چې د چا په بدبختۍ خوشحالیږی نو دے به هم بې سزا پاتې نه شی. (۶) نمسی د خپلو مشرانو دپاره تاج وی، او ماشومان په مور پلار فخر کوی. (۷) که هوښیارې خبرې د یو کم عقل دپاره نامناسبه وی، نو د یو بادشاه دپاره به دروغژنې شونې څومره نامناسبه وی. (۸) رشوت د ورکونکي دپاره د جادو په شان وی، ځکه هغه چې هر څه کوی نو کامیابېږی. (۹)

هر هغه څوک چې د نورو خطاگانې معاف کوی نو مينې ته
وده ورکوی، خو هر هغه څوک چې يوه خبره بار بار
تکراروی نو نږدې دوستان سره جدا کوی. (۱۰) يو هوښيار
کس په يو ځل تنبيه کولو سره دومره زيات متاثره کېږي، نه
چې يو کم عقل په سلو کوروا. (۱۱) بدکاره صرف سرکشی
پسې ليونی وی، خو دوی ته به سخته سزا ملاو شي. (۱۲) دا
بهتره ده چې د هغې مېلوګی سره دې واسطه راشي چې بچي
ترې چا پټ کړی وی په ځای د دې چې يو بې وقوفه په خپل
کم عقلتوب ټينګار کوی. (۱۳) که چرته يو انسان د ښو په بدل
کښې بد کوی، نو د هغه د کور نه به هيڅکله بدی ختمه نه
شي. (۱۴) د خراب بحث شروع داسې وی لکه چې د اوبو په
بند کښې وړومبې سورې وشي، د دې نه مخکښې چې جنگ
شروع نه شي نو دا زر ختم کړه. (۱۵) بدعمله کس پرېښودل،
او بې گناه له سزا ورکول، مالک ځدای د دې دواړو کارونو نه
نفرت کوی. (۱۶) په کم عقل د خرچې کولو څه فائده نشته،
ځکه چې هغه په خپله د عقل زده کولو خواهش نه کوی. (۱۷)
دوست په هر وخت کښې مينه کوی، او ورور هغه دې چې
په مصيبت کښې په کار راشي. (۱۸) څوک چې کم عقل وی
خپل لاس د گاونډی په ځای په ضمانت کښې بل له ورکوی.
(۱۹) هر هغه څوک چې د جنگ جگړو سره مينه کوی د گناه
سره مينه کوی، هر هغه څوک چې په لوړه گرځی نو تباهی له
دعوت ورکوی. (۲۰) هر څوک چې بد گمانه وی نو هغه به
برکت ونه مومي، د چا ژبه چې دوکه ماره وی په مصيبت
کښې به راگېر شي. (۲۱) د چا په کور کښې چې بې وقوفه
زوی پېدا شي نو په کور کښې غم او پرېشاني راولی، د
بې وقوفه د پلار دپاره خوشحالی نشته. (۲۲) خوشحاله زړه د

ټول بدن دپاره ښه دوائی ده، خو مات زړه هډوکی هم اوچوی. (۲۳) بدکاران په پټه رشوت اخلي د انصاف په لاره کښې دوی مداخلت پیدا کوی. (۲۴) د یو پوهه انسان مقصد د عقل حاصلول وی، خو د بې وقوفه لټون بې مقصده وی. (۲۵) کم عقل زوی د خپل پلار د غم باعث وی، او د تریخوالی باعث د هغه چا دپاره وی د چا نه چې پیدا وی. (۲۶) یو بې گناه له سزا ورکول ښه خبره نه ده، او نه یو شریف له د هغه د شرافت په وجه کوږې ورکول ښه خبره ده. (۲۷) یو هوښیار پیرې کمې خبرې کوی، او یو پوهه کس نرمې خبرې کوی. (۲۸) تر دې چې یو کم عقل هم هوښیار گڼلې شی کله چې دې غلې وی، او تمیزدار ښکاری که چېرې دې خپله خوله بنده ساتي.

۱۸ (۱) بې خونده کس هر څه د خپلې خوښې په مطابق کوی، او د هرې صحیح فېصلې مخالفت کوی. (۲) کم عقل د پوهې نه خوند نه شی اخستې، خو هغه په خپلو نظریو څرگندولو خوشحالیږي. (۳) کله چې بدکاری راشي نو رسوائی هم راځي، او د شرم سره سپکوالې راځي. (۴) د انسان د خولې خبرې لکه ژورې اوبه دي، او د حکمت چینه لکه بهېدونکې وله ده. (۵) دا ښه خبره نه ده چې د مجرم طرفدارې وشي یا بې گناه د انصاف نه محروم شي. (۶) د کم عقل خبرې جنگ جوړوي، او خپل ځان وهلو ته جوړوي. (۷) د کم عقل خوله د هغه خپله تباهي ده، او د هغه خبرې د هغه د خپل ځان دام دي. (۸) د غیبت کوونکي خبرې لکه د خوندور خوراک په شان وی، دا بلکل د سړي دننه بدن ته

کوزېږی. ۹) څوک چې په خپل کار کېنې سست وی هغه
 لکه د هغه ورور په شان دې څوک چې تباهی راولی. ۱۰) د
 مالک خدای نوم مضبوطه قلعه ده، صادقان هلته منډه وهی
 او په حفاظت کېنې وی. ۱۱) د مالداره دولت د هغوی دپاره
 د مضبوط ښار په شان وی او په دې خیال چې دا به د هغوی
 د حفاظت یو اوچت دېوال وی. ۱۲) د تباهی نه وړاندې د
 انسان زړه کېنې کېږی، خو د عزت نه وړاندې عاجزی
 راځی. ۱۳) څوک چې د خبرې اورېدو نه مخکېنې جواب
 ورکوی، دا د هغه کم عقلتوب دې او د هغه شرم دې. ۱۴)
 د انسان روح بیماری هم برداشت کولې شی، خو مات روح
 به څوک وزغمی؟ ۱۵) هوښیاران تل د علم حاصلولو په لټون
 کېنې وی، او د هغوی غوږونه د علم زده کولو دپاره تیار وی.
 ۱۶) تحفه د انسان دپاره لار خلاصوی، او د هغه لاس تر غټو
 خلقو پورې رسوی. ۱۷) څوک چې په عدالت کېنې خپله
 دعوی اول پېش کړی نو هغه صحیح ښکاری ترڅو چې بل
 څوک راشی او هغه نه تپوسونه شروع کړی. ۱۸) په پچې
 اچولو جنگونه ختمیږی، او د مضبوطو مخالفینو په مینځ
 کېنې جنگ ختموی. ۱۹) د یو خفه شوی ورور رضا کول د
 یو مضبوط ښار د فتح کولو نه سخت وی، او لانجې د قلعي
 دروازو ته اړمونه اچوی. ۲۰) د خپلې خولې په مېوه انسان
 خپله خېټه مړه کړی او د خپلو شونډو په فصل هغه مطمئن
 شی. ۲۱) په ژبه کېنې د مرگ او ژوند طاقت شته دې، او
 څوک چې دې سره مینه کوی هغوی ته به یې نتیجه ملاو شی.
 ۲۲) چا ته چې ښه ښځه ملاو شوه دا د هغه دپاره خزانه ده،
 او هغه ورته د مالک خدای د خوا نه برکت دې. ۲۳) غریب
 سرې د رحم دپاره منت زاری کوی، خو مالداره سرې په

سختی سره جواب ورکوی. (۲۴) ځینې دوستان یو بل ته کنده کنى، خو رښتینۍ دوست د خپل ورور نه هم وفادار وی.

۱۹

(۱) دا بهتره ده چې یو سرې غریب وی او په

ایماندارۍ سره ژوند تېروی، د هغه چا نه چې دروغژن او کم عقل وی. (۲) د علم نه بغیر جذبات څرگندول ښه نه دی، او

بې صبری لار خطا کوی. (۳) د انسان کم عقلتوب د هغه ژوند تباہ کوی، او بیا د هغه ترخوالې د مالک خدای خلاف وی. (۴) دولت پېر دوستان پېدا کوی، خو غریب ټول

دوستان د هغه نه شړی. (۵) دروغژن گواه به د سزا نه نه بچ کیږی، او څوک چې دروغ وائی هغه به بچ پاتې نه شی. (۶)

پېر خلق د حاکم خوشامندی کوی، او هر څوک د هغه چا دوست وی څوک چې تحفې ورکوی. (۷) که د غریب سړی نه د هغه رسته دار پږه کوی، نو بیا به د هغه دوستان د هغه نه څومره نور هم پږه کوی. که څه هم چې هغه د هغوی سره د خبرو کولو کوشش کوی، خو هغوی ترې نه لار شی. (۸)

څوک چې حکمت حاصلوی نو د خپل ځان سره مینه کوی، څوک چې پوهه خوښوی هغه ته برکت ملاوېږی. (۹)

دروغژن گواه به د سزا نه نه بچ کیږی، او څوک چې دروغ وائی هغه به تباہ شی. (۱۰) کم عقل سره عېش عشرت ښه نه ښکاری، او دا به لا څومره نامناسبه وی که چېرې یو غلام په شهزادگانو حکومت کوی. (۱۱) د انسان حکمت د هغه غصه قابو کوی، او د بل بد ځان ته نه ودرول هغه ته عزت ورکوی.

(۱۲) د بادشاه غصه د ازمری د غرمېدو په شان وی، خو د هغه احسان لکه په کبل د پرځې په شان وی. (۱۳) بې وقوفه

زوئ د پلار د تباہۍ باعث وی، او جگړماره ښځه داسې وی
 لکه کوټه چې هر وخت راڅاڅی. (۱۴) انسان ته په وراثت
 کښې کورونه او دولت د پلار نیکه نه ملاوېږی، خو هوښیاره
 ښځه صرف هغه ته د مالک خدای د طرفه ملاوېږی. (۱۵)
 ناراستی ښځه خوب راوولی، او لټ سرې اوږې پاتې کېږی.
 (۱۶) څوک چې د خدای حکمونه منی نو هغه د خپل ژوند
 حفاظت کوی، خو هغه څوک چې د هغه د لارو لا پرواهۍ
 کوی هغه به مړ شی. (۱۷) څوک چې د غریب مدد کوی هغه
 مالک خدای سره ښېگړه کوی او څه چې هغه کوی نو هغه
 به یې اجر ورکړی. (۱۸) د خپل زوئ تربیت د اول نه په
 ماشوموالی کښې کوه هسې نه چې وروستو ته د هغه ژوند
 برباد کړي. (۱۹) غصه ناک سرې به ضرور د خپلې غصې
 انجام ته ورسېږی، که تاسو چرې هغه یو ځل بچ کړئ نو
 تاسو به هغه هر وخت بچ کوئ. (۲۰) نصیحت ته غوږ ونیسې
 او هدایت قبول کړه، نو په آخر کښې به ته هم هوښیار شی.
 (۲۱) د انسان په زړه کښې پیرې منصوبې وی، خو کېږی هغه
 څه چې د مالک خدای رضا وی. (۲۲) وفاداری د انسان
 ښائست دی. یو غریب د دروغژن نه بهتر دی. (۲۳) د مالک
 خدای یره د ژوندون سرچینه ده، کومه چې انسان ته سکون
 ورکوی او د مصیبتونو نه یې بچ ساتی. (۲۴) ناراسته خو خپل
 لاس تالی ته رسوی خو تر دې چې هغه بیا واپس خپلې خولې
 ته هم نه وړی. (۲۵) که څوک پېغور کوونکې ووهی نو د دې
 نه به ساده گان سبق زده کړی، که چرې پوهه سرې ورتلې
 شی نو هغه به د دې نه نور علم زده کړی. (۲۶) هر هغه څوک
 چې په خپل پلار باندې ظلم کوی او خپله مور وشری نو دې
 هغه زوئ دې څوک چې د شرم باعث دی. (۲۷) زما زویه

هرکله چې ته نصيحت اورېدل بند کړې، نو ته به د علم د خبرو نه بې لارې شې. (۲۸) بدکاره گواه انصاف پورې خندا کوی، او بدکاران د شرارت نه خوند اخلي. (۲۹) سزا د پېغور کوونکي دپاره تياره شوې وی، او وهل د کم عقلو د ملاگانو دپاره تيار وی.

۲۰

(۱) مے انسان نه مسخره کوونکے جوړوی او د شراب خېنل د شر او فساد جرړه ده، هر هغه څوک چې په دې راواوړی نو هغه هوښیار نه دے. (۲) د بادشاه غصه لکه د زمري د غرمېدو په شان وی، هر هغه څوک چې دے غصه کړی نو خپل ژوند په خطره کېښي اچوی. (۳) د جنگ نه لرې کېدل انسان ته عزت ورکوی، خو هر کم عقل زر جنگ کوی. (۴) ناراسته په صحيح موسم کېښي قلبه نه کوی نو د لو په وخت کېښي هغه سره هيڅ نه وی. (۵) د انسان د زړه منصوبه د ډوبو او ډوبو په شان ده، خو هوښیار سرې ترې نه دا بهر راوباسی. (۶) ډېر خلق د وفاداري دعوې کوی، خو وفادار یو هم نه پېدا کېږی. (۷) صادق انسان نېک ژوند تېروی او د هغه راروان نسل بختور وی. (۸) کله چې یو بادشاه د عدالت دپاره په تخت کېښی، خو هغه په خپله د ټولو بدو تول کوی. (۹) څوک دا وئیلے شی چې، زما زړه صفا دے او زه پاک او بې گناه یم؟ (۱۰) د غلط تول او غلط ناپ دواړو نه مالک خدای نفرت کوی. (۱۱) ماشومان هم په خپل کردار پېژندلے شی، دا چې ولې د دوی کردار پاک او ښه دے او که نه. (۱۲) غوږونه چې اورېدل او سترگې چې لیدل کوی مالک خدای دا دواړه جوړ کړی دی. (۱۳) خوب

سره مینه مۀ کوه ځکه چې غریب به شې، بېدار اوسه نو تا
 سره به د خوراک دپاره هر څۀ پېر تیر وی. (۱۴) اخستونکی
 تل دا شکایت کوی چې، ”دا بښۀ نه دے، دا بښۀ نه دے،“ نو
 بیا هغه لار شی او وائی چې، ”دا سودا مې پېره بښۀ واخسته.“
 (۱۵) سرۀ زر او لعلونه زیات پیدا کیږی، خو هغه شونډې چې
 د عقلمندي خبرې کوی نایابه زیورات دی. (۱۶) هر څوک
 چې د پردی کس د قرض ذمه واری اخلی نو ضمانت ترې نه
 واخله، ضمانت ترې نه واخله کۀ چرې دۀ دا کار د پردی
 کس دپاره کړی وی. (۱۷) د غلا روتی خوږه وی، خو دا په
 خولۀ کښې په باجری بدلېږی. (۱۸) د نصیحت په رڼا کښې
 منصوبې جوړوه، د جنگ نه وړاندې بښۀ مشوره کوه. (۱۹)
 غیبت راز څرگندوی، نو د هغه کس نه ځان ساته څوک چې
 مشروتی کوی. (۲۰) کۀ یو انسان چرې په خپل مور پلار
 لعنت کوی، د هغۀ د ژوند چراغ به په توره تیارۀ کښې ختم
 شی. (۲۱) کوم میراث چې انسان ته زر حاصل شی، نو په
 آخره کښې به هغه دۀ ته د برکت ذریعه نه وی. (۲۲) داسې مۀ
 وایه چې، ”د دې بدو انتقام به زۀ په خپله اخلم.“ مالک خدای
 ته صبر وکړه هغه به ستا بدله واخلي. (۲۳) مالک خدای د
 غلط تول نه نفرت کوی، او د غلطی تلې استعمال بد کار
 دے. (۲۴) د انسان قدمونه اخستل مالک خدای په خپله مقرر
 کړی دی، نو بیا به څنگه یو کس په خپله لار پوهه شی؟ (۲۵)
 خپل ځان په بې سوچه نذر منلو سره خدای ته مۀ راگېروه، نو
 بیا کله چې وروستو په هغې باندې فکر کوی. (۲۶) هوښیار
 بادشاه بدکاران په غاښی ولی، او په هغوی باندې غوږل کوی.
 (۲۷) د مالک خدای رڼا د انسان د روح لټون کوی، او هغه د
 هغوی په ځان کښې دننه لټون کوی. (۲۸) مینه او وفاداری یو

بادشاه محفوظ ساتی، د مینې په وجه د هغه تخت به مدام قائم وی. (۲۹) د ځوانانو عزت او جلال د دوی طاقت دی، سپین وېښته د بوډاوالی شان و شوکت دی. (۳۰) زخمونه او دردونه بدکاری لرې کوی، وهل انسان دننه نه صفا کوی.

۲۱ (۱) د بادشاه زړه د مالک خدای په لاس کېښي دی، کوم ځای چې د ده خوښه وی هلته یې لکه د نېرونو د اوبو غونډې بوځي. (۲) هر سړی ته خپلې ټولې لارې په خپل نظر کېښي صحیح ښکاری، خو مالک خدای د زړونو جاج اخلي. (۳) صداقت او انصاف کول مالک خدای دا د قرباني نه زیات خوښوی. (۴) مغروره سترګې او مغرور زړه د بدعملو چراغ او گناه ده. (۵) د محنتی انسان منصوبې د آبادۍ باعث ګرځي، خو په یقین سره جلد بازی انسان د غربت سره مخ کوی. (۶) کوم مال دولت چې په دروغڅنه ژبه وگټلې شی نو دا د ختمېدونکي دوند او وژونکي دام په شان دی. (۷) بدکاران به د خپل ظلم زیاتې په وجه جارو شي، ځکه چې هغوی د هر هغه کار نه انکار کوی کوم چې صحیح وی. (۸) د گناه ګار لاره کړه وېره وی، خو د پاکانو لاره نېغه وی. (۹) دا بهتره ده چې د کوټې دپاسه په یو ګوټ کېښي ځانله ژوند کوی نه چې په کور کېښي د ژبه ورې ښځې سره اوسېږي. (۱۰) بدکاره انسان د بدۍ خواشمنده وی، د هغه ګاونډیان هم هیڅ قسمه رحم د هغه نه نه وینی. (۱۱) کله چې یو مسخره کوونکی ته سزا ورکړې شي، نو ساده هم ترې نه عقل زده کړي، خو کله چې د هوښیار لارښودنه وشي، نو هغه ترې نه نور علم حاصلوی. (۱۲) صادق خدای هغه هر څه

وینی کوم چې د بدکاره په کور کښې کیږي، او په بدکاره به
 هغه تباهی راولي. (۱۳) که یو سرې د غریب ژړا فریاد ته
 خپل غوږونه بند کړي، نو د هغه خپله ژړا فریاد به څوک نه
 اوري. (۱۴) په پرده کښې تحفه ورکول غصه نرموي، په پټه
 رشوت ورکول انسان د غټ قهر نه ساتي. (۱۵) هرکله چې
 انصاف وشي، نو په دې صادق خوشحالیږي، خو بدکاره
 ترې نه یرېږي. (۱۶) څوک چې د حکمت د لارې نه بې لارې
 شي، نو هغه به د مړو په ډله کښې شمار شي. (۱۷) څوک چې
 د عیاشۍ سره مینه کوي نو هغه به غریب شي، څوک چې د
 میو او غوړو زېړو سره مینه کوي هغه به مالداره نه شي. (۱۸)
 د صادقانو په ځای بدکاران سزاوار شو، او د هغوئ په ځای
 د نافرمانو فدیہ ورکړې شوه. (۱۹) د جنگ بېره او سرتېزه
 ښځې سره د اوسېدو نه په صحرا کښې اوسېدل ښه دی. (۲۰)
 د هوښیارانو په کور کښې ښه خوراکونه ډېر تیر وي، خو کم
 عقل چې څه گټې هغه ختی. (۲۱) څوک چې صداقت او
 شفقت پسې گرځي، هغه به ژوندون، آبادی او عزت پېدا
 کړي. (۲۲) یو هوښیار انسان په یو طاقتور ښار حمله کولې
 شي، او هغه قوي دېوالونه راغورزولې شي په کومو چې
 هغوئ ملا تړي. (۲۳) څوک چې خپله خولۀ او ژبه په قابو
 کښې ساتي، خپل ځان د مصیبت نه خلاصوي. (۲۴) مغروره
 او ځان ښولې سرې چې مسخره کوونکې یې نوم دے، هغه
 هر کار د تکبر سره کوي. (۲۵) د ناراسته خواهش هغه د
 مرگ طرف ته بوځي، ځکه چې هغه د کار کولو نه انکار
 کوي. (۲۶) ټوله ورځ دے د نورو خواهش کوي، خو نېکان تل
 په سخاوت کښې لگيا وي. (۲۷) د بدکاره د قرباني نه مالک
 خدای کرکه کوي، نو د هغې نه به نور څومره کرکه کوي

کومه چې په بدنېتی سره کیږی. (۲۸) دروغژن گواه به تباہ شی، او څوک چې رښتیا وائی هغه به د تل دپاره خبرې کوی. (۲۹) یو بدکاره انسان خپل ځان تکره بنائی خو صادق انسان په خپلو لارو باندې سوچ کوی. (۳۰) هیڅ قسمه حکمت، عقل او منصوبه نشته چې د مالک خدای خلاف کامیابه شی. (۳۱) آس د جنگ د ورځې دپاره تیارولې شی، خو کامیابی د مالک خدای په لاس کېږي ده.

۲۲ (۱) نېک نامی د پېر مال دولت نه غوره ده، عزت د سرو او سپینو زرو نه بهتر دی. (۲) مالداره او غریب دواړه یو شان دی، مالک خدای د دواړو خالق دی. (۳) هوښیار سرې چې خطر وویښی نو خپل ځان ترېنه ساتی، خو ساده سرې پرې وردانگی او بیا مصیبت کېږي راگېر شی. (۴) عاجزی او د مالک خدای نه یرېدل، انسان ته مال دولت، عزت او ژوند ورکوی. (۵) د بدکارانو په لار کېږي ازغی او دامونه وی، خو په چا چې خپل ځان گران وی نو هغه د دوی نه ځان بچ ساتی. (۶) ماشوم په صحیح لار روان کړه، دی چې لوی هم شی د هغې نه به وانه وړی. (۷) مالداره په غریبانو باندې حکومت کوی، او قرض اخستونکې د قرض ورکونکې غلام وی. (۸) که څوک نا انصافی کړی نو مصیبت به ورپې، او د هغه د کبر کاسه به نسکوره شی. (۹) بختور دی هغوی څوک چې سخاوت کوی، ځکه چې هغوی غریبانان مړوی. (۱۰) پېغور کوونکې کس وشړه، دې سره به جنگ جگړې ختمې شی، بحث مباحثه او سپکاوی هم ورسره ختمیږي. (۱۱) څوک چې په زړه صفا وی او خوږې

خبرې کوی، نو بادشاه به هم د هغه دوست شی. (۱۲) د مالک خدای نظر په عالمانو باندې وی، خو هغه د بې وفا خلقو منصوبې وړانوی. (۱۳) ناراسته وائی، ”بهر زمرې دے. که چرې بهر ووځم نو هغه به مې په لار کښې ووژنی.“ (۱۴) د زناکارې ښځې خوله د ژورې کندې په شان ده، چا ته چې مالک خدای په قهر شوې وی هغه به په کښې ورغورزیږی. (۱۵) د ماشومانو زړه د کم عقلتوب نه پک وی، خو د وهلو چوکه د هغوی نه دا عادت وکارې. (۱۶) څوک چې په غریبانانو باندې ظلم کوی د دې دپاره چې مالداره شی او هغه څوک چې امیرانو ته تحفې ورکوی نو دا دواړه به غریب شی.

د عقلمندی دېرش مثالونه

(۱۷) د هوبسیارانو خبرو ته غوږ کېږده او هغې ته پام وکړه او زما تعلیم د زړه نه قبول کړه. (۱۸) نو دا به تا خوشحاله کړی که تۀ دا په خپل زړه کښې یاد ساتې او دا په خپلو شونډو هر وخت یادوې. (۱۹) زۀ نن تا ته تعلیم درکوم دا چې ستا ایمان په مالک خدای باندې پېدا شی. (۲۰) ما ستا دپاره دېرش خبرې لیکلې دی په کومو کښې چې علم، او نصیحت دے. (۲۱) او زۀ به تا ته رښتیا او د اعتماد وړ خبرې دروښایم، ترڅو چې قابل اعتماد جواب ورکولې شې هغه چا ته چا چې تۀ رالېږلې یې.

اول نصیحت

(۲۲) د غریبانانو د غریبۍ نه غلطه فائده مه اخله، او په

عدالت کښې د حاجتمندو حق مۀ خوره. (۲۳) ځکه چې مالک خُداي به په خپل لاس کښې د دوي مقدمه واخلي او هغوي به لوټ کړي، چا چې دوي لوټ کړي وي.

دوېم نصيحت

(۲۴) د غصه ناکو سره دوستانه مۀ کوه، او د قهرژنو سره ناسته مۀ کوه. (۲۵) هسې نه چې تۀ د هغوي عادتونه زده کړې او خپل ځان په مصيبت کښې راگېر کړې.

درېم نصيحت

(۲۶) د چا په ځاي د ضمانت لاس مۀ ورکوه او مۀ د قرض نمه واري اخله. (۲۷) که تۀ هغوي له دا قرض ورنۀ کړې شي هغوي به راشي او تۀ چې په کوم کټ اوده کېرې نو هغه به درنه يوسي.

څلورم نصيحت

(۲۸) په زمکه کښې هغه د حد بندي وړومبې کانې مۀ بې ځايه کوه کوم چې ستا پلار نيکۀ اېښې وي.

پينځم نصيحت

(۲۹) تۀ داسې يو کس وينې، څوک چې په خپل کار کښې ماهر وي؟ هغه به د عامو خلقو خدمت نۀ کوي، خو د بادشاهانو خدمت به کوي.

کله چې تۀ يو حاکم سره روتی خوړلو ته کښېښی، نو دا په ذهن کښې راوله چې ستا وړاندې څۀ دی. (۱) په خپله مری چارۀ کېږده کۀ تۀ زیات خوړونکے پی. (۲) د هغۀ د مزېدار خوراک پېر خواهش مۀ کوه، ځکه چې دا دوکه ورکونکے خوراک دے.

اوؤم نصيحت

(۳) خپل ځان په مالداره کولو مۀ سترے کوه. دومره هوښیار شه چې د داسې کولو نه ځان ساتي. (۴) ستا دولت به د سترگو په رپ کښې فنا شی، او خپلې وزرې به پرانیزی او د باز په شان به آسمان ته والوځی.

اتم نصيحت

(۵) د يو شوم سپری روتی مۀ خوره او د هغۀ د مزېدارو خوراکونو ارمان مۀ کوه. (۶) هغه داسې سپرے دے چې همېشه د خرچ سوچ کوی، هغه تاسو ته وائی چې، ”راشئ ما سره وخورئ وڅښئ.“ خو هغه د زړۀ نه دا خبره نه کوی. (۷) ځکه چې تاسو څۀ خوړلی وی هغه به په پوزه باقی کړئ او ستاسو ټولې ښکلې خبرې به بې فائدې شی.

نهم نصيحت

(۸) يو کم عقل ته خبرې مۀ کوه، هغه به ستا د حکمت

خبرې سپکې گنۍ.

لسم نصيحت

۱۰) په زمکه کښې هغه د حد بندۍ ورومبۍ کانۍ مه
بې ځايه کوه او مه د يتيمانو په زمکه باندې قبضه کوه. ۱۱)
ځکه چې د هغوئ بچ کونکې زورور دۍ او هغه به ستاسو
خلاف د هغوئ د مقدمې طرفدارۍ وکړي.

يوولسم نصيحت

۱۲) خپل زړه تربيت ته حواله کړه او خپل غوږونه د حکمت
خبرو ته نيسه.

دولسم نصيحت

۱۳) د خپل اولاد تربيت مه پرېږده. که تۀ هغوئ ته په چوکه
سزا ورکړې نو هغوئ به د دې نه مړه نه شي. ۱۴) هغه ته په
چوکه سزا ورکړئ او هغه به د عالم ارواح نه بچ کړئ.

ديارلسم نصيحت

۱۵) زما زويه، که تۀ عقلمند ېې، نو زما زړه به خوشحاله
وي. ۱۶) دننه روح به په ما کښې په ټوپونو شي کله چې تۀ
رښتيا خبرې کوې.

څوارلسم نصيحت

١٧ خپل زړه مۀ پرېږده چې د گناهگارو سره حسد وکړي،
 خو د مالک خدای نه هر وخت په يره کښې اوسه. ١٨ په
 يقين سره ستا دپاره په راتلونکي وخت کښې اُمید شته دے او
 ستا اُمید به نه ختمیږي.

پينځلسم نصيحت

١٩ زما زويه، ما ته غوږ ونيسه، هوښيار اوسه، او خپل زړه
 په صحيح لار باندې قائم وساته. ٢٠ د شرابيانو سره ناسته
 پاسته مۀ کوه، او د خپتورو سره مۀ گرځېږه. ٢١ ځکه چې
 شرابيان او خپتور به غريبانان شی. او پېر خوب به هغوی ته
 شلېدلې جامې ورواغوندي.

شپاړسم نصيحت

٢٢ خپل پلار ته غوږ نيسه، چا چې تا له ژوند درکړے دے،
 او د خپلې مور بې عزتي مۀ کوه کله چې هغه بوږی شی. ٢٣
 حقيقت حاصل کړه او دا مۀ خرڅوه، او حکمت، تربيت او
 پوهه حاصله کړه. ٢٤ د صادق سپری پلار پېر خوشحاله
 وی، هغه څوک چې هوښيار زوی لری په هغه باندې فخر
 کوی. ٢٥ ستا مور او پلار دې خوشحالی وکړي، او هغه دې
 خوشحالی وکړي چا چې ته زیږولے یی.

اولسم نصيحت

٢٦ زما زويه، خپل زړه ما ته راکړه او ما ته وگوره او په
 خوشحالی سره زما په طريقو باندې عمل وکړه. ٢٧ ځکه

چې کنجره د ژورې کندې په شان وی او زناکاره د تنگ
کوهی په شان وی. (۲۸) هغوی د پاکوانو په شان په انتظار
کېنې ناستې وی او بې وفا سړی زیاتوی.

اتلسم نصیحت

(۲۹) څوک دی چې ویر کوی؟ څوک دی چې غمژن دی؟
څوک دی چې جگره کوی؟ څوک دی چې شکایت کوی؟
څوک دی چې هسې زخمونه لری؟ څوک دی چې سړې
سترگې لری؟ (۳۰) دا هغوی دی څوک چې په مې خانو کېنې
وخت تېروی، او د رنگارنگ میو پیالی څښی. (۳۱) میو ته مۀ
گوره کله چې دا سرۀ وی او کله چې په پیاله کېنې شغلې
وهی او په آسانه سره تېرېږی. (۳۲) په آخر کېنې دا لکه د مار
چیچل کوی او لکه د منگور په شان زهریله وی. (۳۳) ستا
سترگې به عجیبه او رنگارنگ څیزونه گوری، او ستا ذهن به
د گډوډو څیزونو تصور کوی. (۳۴) تۀ به په خیال کېنې د هغه
چا په شان یې څوک چې د سمندر د پاسه اودۀ وی، او د چپو
د پاسه پروت ټالی وهی. (۳۵) نو تۀ خپل ځان ته وایې، ”هغوی
زۀ ووهم، خو زۀ خوږ نه شوم، هغوی زۀ وټکولم، خو ما ته
پته ونۀ لگېدله. کله چې زۀ راوین شم نو زۀ به د څښلو دپاره
نور شراب هم پېدا کړم.“

نولسم نصیحت

۲۴ (۱) د بدکارانو سره حسد مۀ کوه او د هغوی د
دوستانې آرزو مۀ کوه (۲) ځکه چې هغوی په زړۀ کېنې د

شر او فساد منصوبې جوړوی، او د هغوی خبرې تل
مصیبت جوړوی.

شلم نصیحت

۳) یو کور په حکمت سره جوړېږي، او د پوهې په وجه هغه
قائم پاتې کېږي. ۴) د علم په واسطې سره د هغه کوټې د
نایابه او قیمتي خزانو سره ښائسته کولې شي.

یویشتم نصیحت

۵) یو هوښیار انسان لوی طاقت لري، او د عالم قوت ورځ
په ورځ نور هم زیاتېږي. ۶) د جنگ کولو دپاره د ښه
هدایت ضرورت وي، او د گڼو مشوره ورکونکو سره
کامیابی یقینی وي.

دویشتم نصیحت

۷) کم عقل هوښیارتیا نه شي حاصلولې، ځکه په جرگه
کښې د هغه خوله بنده وي.

درویشتم نصیحت

۸) څوک چې بدې منصوبې جوړوي، نو هغه به په دوکه
مار مشهور شي. ۹) د کم عقلو منصوبې د گناه نه ږکې
وي، او خلق د مسخره کوونکي نه نفرت کوي.

څلریشتم نصیحت

۱۰) که تۀ په سخت وخت همت بائیلې، نو تۀ بیا ډېر کمزورې انسان یې.

پینځویشتم نصیحت

۱۱) د هغه کس په بچ کولو کبښې سستی مۀ کوه څوک چې مرگ ته روان کړې شوې وی، او هغه حالولو ته مۀ پرېږده. ۱۲) که تاسو چرې وایئ، ”مونږ ته خو د دې په حقله څۀ علم نشته دے،“ نو هغه څوک چې د زړونو په سوچونو خبر دے نو دا به معلوم نۀ کړی څۀ؟ هغه څوک چې ستا د ژوندون خیال ساتی په دې نۀ پوهیږی څۀ؟ هغه به هر هغه چا ته د خپل عمل په مطابق بدله ورنۀ کړی څۀ؟

شپږویشتم نصیحت

۱۳) زما زویه، شهد خوره، ځکه چې دا ښۀ څیز دے، د گبین د شهدو خوند خوږ وی. ۱۴) نو په دې یقین وکړه چې حکمت هم دغه شان ستا د ځان دپاره خوږ دے، که چرې تۀ یې بیامومې نو دا ستا د راتلونکي ژوند دپاره اُمید دے، او دا اُمید به هیڅکله ستا نه اخوا نۀ شی.

اوویشتم نصیحت

۱۵) د بدکارانو غوندې مۀ جوړېږه څوک چې د صادقانو د کور خلاف په انتظار کبښې ناست وی، او د هغوی په کورونو

حمله مۀ کوه. (۱۶) کۀ خۀ هم چي صادق انسان اووۀ خله راپربوخی هغه دوباره راپاخی، خو د بدکاره دپاره یو افت بس دی.

اته ویشتم نصیحت

(۱۷) هرکله چي ستا دشمن راپربوخی نو په هغه باندې خوشحالی مۀ کوه، او کله چي هغه تیندک وڅوری نو په هغه باندې خپل زړۀ مۀ خوشحاله. (۱۸) نو مالک خدای به ستا دا خوشحالی وگوری او هغه به ستا نه نارضا شی او د هغه نه به خپل غضب اخوا کړی.

یو کم دېرشم نصیحت

(۱۹) د بدکارانو په وجه مۀ پرېشانه کېږه، او مۀ د هغوی سره حسد کوه، (۲۰) ځکه چي د بدعمله سره د آئنده اُمید نشته، او د هغوی پیوه په مړه کېدو ده.

دېرشم نصیحت

(۲۱) زما زویه، د مالک خدای او د بادشاه نه یرېږه، او د باغیانو سره ملگرتیا مۀ کوه، (۲۲) ځکه چي دا دواړه به ناڅاپه تباهی ورنازله کړی نو څوک د دې اندازه لگولې شی چي خۀ قسمه تباهی به په دوی راولېږی؟

د حکمت نورې خبرې

(۲۳) هوښیاران هم داسې وائی، د عدالت کولو په وخت کېښي

د چا طرفدارۍ په کار نه ده. (۲۴) هر هغه څوک چې یو گناه
گار ته ووائی چې، ”ته بې گناه یې،“ ټول قوم به په ده باندې
لعنت ووائی او قومونه به یې رسوا کړی. (۲۵) خو هغه څوک
چې مجرم رتی، نو ډېر برکتونه به په هغوی نازل شی. (۲۶)
څوک چې هر وخت رشتینې جواب درکوی هغه اصلی
دوست دی. (۲۷) خپل بهرنی کارونه اول ختم کړه او خپله د
کروندې زمکه تیاره کړه، د دې نه وروستو خپل کور جوړوه.
(۲۸) د ثبوت نه بغېر دې د خپل گاونډی خلاف گواهی مه
ورکوه، او د هغه په حقله د دروغو خبرې مه کوه. (۲۹) داسې
مه وایه، ”هغه چې ما سره څه کړی دی نو زه به هم هغه شان
ورسره وکړم، او زه به ترې نه خپل بدل واخلم.“ (۳۰) زه د یو
ناراسته سړی په پټی تیر شوم او د کم عقل د انگورو باغ مې
وکتلو، (۳۱) په هر ځای کېنې ازغی راختلی ؤو، او زمکه ټوله
په پيله باندې پکه وه، او د کانو دېوالونه یې راغورزېدلي ؤو.
(۳۲) ما چې څه ولیدل نو په خپل زړه کېنې مې ورباندې
سوچ وکړو، او چې څه مې ولیدل د هغې نه مې سبق زده
کړو. (۳۳) که یو سړی وائی چې، ”لږ به اوده شم، لږې به
سترگې پټې کړم، لږ به خپل لاسونه راغونډ کړم چې دمه
شم،“ (۳۴) خو بیا غریبی به لکه د یو ډاکو په شان په هغه
باندې ورټوپ کړی، او نیستی به لکه د وسله بند انسان په
شان هغه راگېر کړی.

د حضرت سلیمان نور متلونه

۲۵ (۱) دا د سلیمان نور متلونه دی، کوم چې د حزقیاه
کاتبانو د یهوداه بادشاه راجمع کړی دی. (۲) دا د خدای

پاک شان دے چي يوه معامله په راز کښي ساتي، خو د يوي مسئلې ښکاره کول د بادشاه عزت څرگندوي. (۳) څومره چي آسمانونه اوچت او زمکه ژوره ده، هم دغه شان د بادشاهانو زړونه نامعلوم دي. (۴) د سپينو زرو نه ملاوت لري کړه ترڅو زرگر ترې نه يو بنائسته لوبښي جوړ کړي. (۵) نو دغه شان د بادشاه د حضور نه بدکاران لري کړه، نو د هغه حکومت به د صداقت په وجه قائم وي. (۶) د بادشاه په حضور کښي د خپل ځان لويي مۀ کوه، او مۀ د لويو خلکو په ځاي کښي وړاندې کښېنه. (۷) دا به ښۀ وي چي هغه تا راوغواړي چي، ”دلته راشه،“ او نه دا چي هغه تا د مشرانو په وړاندې بي عزته کړي او ښکته دي کښېنوي. څۀ چي تا په خپلو سترگو ليدلي وي (۸) نو هغه په عدالت کښي په تېزي سره مۀ وړاندې کوه، نو تۀ به په آخر کښي څۀ کوې کۀ چرې ستا گاونډي تا ملامته کړي او بيا دي وشرموي؟ (۹) کۀ تۀ خپل گاونډي سره په يوه مقدمه کښي بحث کوې، نو په هغه وخت کښي د بل انسان راز ورته مۀ څرگندوه. (۱۰) او کۀ چرې هغه دا واورې او تا وشرموي، نو بيا به تۀ خپله دا بدنامي هيڅکله ختمه نه کړي. (۱۱) په ځاي خبره داسي وي لکه چي د سپينو زرو په لوبښي کښي د سرو زرو مڼه وي. (۱۲) د يو هوښيار سړي تنبيه د هغه غوړ دپاره څوک اورېدلي شي لکه د سرو زرو والي او يا د سوچه سرو زرو کالي په شان ده. (۱۳) يو باوري پېغام وړونکي لکه د لو په موسم کښي د واورې د يخوالي په شان دے د هغه چا دپاره څوک چي هغه استوي، او هغه د خپل مالک زړۀ يخوي. (۱۴) لکه د هغه وريځ او هوا په شان چي باران نه وروي، هغه څوک دے چي د تحفو ورکولو وعده کوي او بيا يې نه ورکوي. (۱۵) د صبر

په وجه مشر هم قائليری، او يوه نرمه خبره هډوکی هم

ماتوی. (۱۶) که چرې تا ته شهد ملاو شی نو ضرورت نه

زیات مه خوره، په زیات خوړلو به دا قے کړې. (۱۷) د خپلو

ګاونډیانو کور ته کم ورځه، که چرې ته پېر ورځې نو کېدې

شی چې ستا نه نفرت شروع کړی. (۱۸) څوک چې د خپل

ګاونډی خلاف د دروغو ګواهی ورکوی هغوی لکه د لوړ، یا

تورې یا د تېره غشی غوندې خطرناک وی. (۱۹) لکه په

خراب غاښ خوړل یا په ګوپه پښه تلل کول داسې دی لکه په

سخت وخت کېښې چې په ناباوره کس توکل کوی. (۲۰) یو

خفه کس ته چې څوک د خوشحالی سندرې وائی، نو هغه به

داسې وی لکه چې د یو کس نه په یخ موسم کېښې څادر اخوا

کړی، او یا سرکه د هغه په زخم واړوی. (۲۱) که ستا دشمنان

اوږدی وی، نو هغوی له خوراک ورکړه، که چرې هغوی تری

وی، نو هغوی له اوبه ورکړه. (۲۲) نو په داسې کولو سره ته د

هغه په سر باندې به بل سکاره واړوې، او مالک خدای به تا

له اجر درکړی. (۲۳) لکه څنگه چې د شمال هوا باران راولی،

نو دغه شان پشی شا خبرې کول د خلقو مخ د غصې نه تک

سور کړی. (۲۴) دا بهتره ده چې د کوټې دپاسه په یو ګوټ

کېښې ځانله ژوند کوې نه چې په کور کېښې د ژبه ورې ښځې

سره اوسېږې. (۲۵) لکه یخې اوبه چې د سترې زړه دپاره ښې

وی نو دغه شان یو ښه زېږې د لرې ملک نه دے. (۲۶) که

یو صادق انسان د بدکاره په سازش کېښې راشی نو هغه بیا د

ګنده چینې او یا خراب کوهی په شان وی. (۲۷) دا ښه نه دے

چې زیات شهد وخوړلے شې، او یا د ځان دپاره د حد نه

زیات عزت وغواړې. (۲۸) څوک چې خپل نفس نه شی قابو

کولے هغه د هغه ښار په شان بې وسه دے چې دېوالونه یې

۲۶

۱) لکه څنگه چې په اوږی کښې واوره یا د لو په

موسم کښې باران نامناسب وی، دغه شان د کم عقل انسان

عزت کول هم دومره نامناسبه وی. ۲) لکه څنگه چې

چنچنه اخوا دخوا الوخی او یا چې طوطاگرکې چکرې وهی

او په ځای نه کښې، دغه شان نامناسبه ښیرا کول د چا په

سر نه کښې. ۳) لکه څنگه چې د آس دپاره چابک، د خر

دپاره واگې وی نو هم دغه شان د کم عقل د ملا دپاره چوکه

وی. ۴) کم عقل ته د هغه د کم عقلتوب په مطابق جواب مه

ورکوه، گنې ته به هم د هغه په شان شې. ۵) د کم عقل

سوال ته کم عقل جواب ورکوه ځکه چې هغه خپل ځان

هوښیار ونه گنې. ۶) د یو کم عقل په لاس پیغام استول

داسې دی لکه انسان چې په خپله ځان نه پښې پرې کړی او یا

زهر وڅښی. ۷) د کم عقل په خولې متل داسې وی لکه

څنگه چې د یو گود پښه بې کاره وی. ۸) کم عقل ته عزت

ورکول داسې وی لکه څوک چې لیندې پورې کانې وتری او

گزار پرې نه شی کولې. ۹) لکه څنگه چې د ازغو بوتی د

یو شرابی په لاس کښې وی دغه شان یو متل د کم عقل په

خوله کښې وی. ۱۰) هغه څوک چې کم عقل او یا لوفر ته

کار ورکړی هغه لکه د هغه غشی ویشتونکی په شان وی چې

هر څوک پرې ولی. ۱۱) لکه څنگه چې یو سپی خپلې

اولتیانې دوباره څتی دغه شان کم عقل خپل کم عقلتوب بار

بار کوی. ۱۲) تاسو داسې سرې لیدلې دې چې هغه ته

خپل ځان هوښیار ښکاری؟ خو د ده نه زیات اُمید د یو کم

عقل دپاره وی. (۱۳) ناراسته وائی چې، ”په لار کښې زمرې
 دے، خطرناک زمرې په کوڅو کښې گرځي.“ (۱۴) لکه
 څنگه چې دروازه په خپلو قبضو تاوېږي، دغه شان ناراسته
 په خپل کټ کښې اوږې راوړي. (۱۵) ناراسته خپل لاس تالی
 ته وراوږدوي، خو هغه دومره ناراسته وی چې واپس یې خپلې
 خولې ته نه راوړي. (۱۶) ناراسته خپل ځان د اووه هوبښیار
 سپړو نه هم زیات هوبښیار گڼي څوک چې په حکمت سره
 جواب ورکوي. (۱۷) لکه څوک چې یو کوڅه پب سپی د
 غوږونو نه راوینسي د هغه چا په شان دے چې د بل چا په
 بحث کښې ځان شامل کړي. (۱۸) - (۱۹) لکه څنگه چې یو
 لیونے د اور او وژونکي غشي وړوي، دا د هغه چا په شان
 دے چې څوک خپل گاونډی له دوکه ورکړي او بیا ووائی
 چې، ”ما خو صرف ټوټې کولې.“ (۲۰) د پوکی نه بغېر اور مړ
 کيږي، او د غېټ نه بغېر جنگ ختمیږي. (۲۱) لکه څنگه چې
 سکاره بلیږي او لکه څنگه چې لرگی لمبې کوي، نو دغه شان
 د جنگ د تودولو دپاره جنگ مار سرې وی. (۲۲) د غېټ
 کوونکي خبرې لکه د خوندور خوراک په شان وی، دا بلکل د
 سپړي دننه بدن ته کوزیږي. (۲۳) نرمې خبرې شریر زړه پټوي
 لکه څنگه چې په خاورین لوبښی باندې رنگ روغن وشي. (۲۴)
 کینه ناک انسان په خوږو خبرو کولو خپل نفرت پټوي، خو
 په زړه کښې یې کینه ساتلې وی. (۲۵) که څه هم چې د هغه
 خبرې خوږې وی خو په هغوئ یقین مه کو، ځکه چې د هغه
 زړه د رنګارنګ حرام کاریو نه پک وی. (۲۶) که د هغه بدنېتی
 د هغه په چل ول کښې پټه وی، خو بیا هم د هغه شرارت هر
 چا ته ښکاره شي. (۲۷) که یو انسان بل چا ته کنده کني نو
 هغه په خپله په کښې ورغورزیږي، او که یو انسان په بل چا

کانيه رغوړی هغه کانيه به په خپله په ده باندې راوړغوړېږي. (۲۸) د بل چا په حقله دروغ وئيل د هغه نه نفرت کول دي، او د خوشامندی خبرې تباهي راولي.

۲۷ (۱) د سبا په حقله لافي مه کوئ، ځکه چې چا ته هم پته نشته چې سبا به څه کيږي. (۲) دا به بڼه وي چې نور خلق ستا صفت وکړي، نه چې ته په خپله د خپل ځان صفت کوې، او دا به بڼه وي چې نابله خلق ستا بڼه ووائی نه چې ته په خپله. (۳) کانيه دروند وي شگې درنې وي، خو د يو کم عقل تنگول د دې دواړو نه زيات درانه وي. (۴) قهر خو ظالم دې او غضب انسان چڼی کوی خو د حسد په وړاندې څوک ټينگېدې شي؟ (۵) څرگنده رټنه د پټې مينې نه بڼه ده. (۶) د دوست رټنه د هغه د مينې اظهار دې، خو د دشمن بشکلول سراسر دوکه ده. (۷) څوک چې موږ وي هغه شهد هم د پښو لاندې کوی، خو د اوږي دپاره تريخ خوراک هم خوږ وي. (۸) لکه څنگه چې يوه مرغی د خپلې جالې نه ورکه شوې وي د هغه چا په شان وي لکه څوک د خپل کور نه په صحرا شوی وي. (۹) لکه څنگه چې عطر او خوشبو د انسان زړه خوشحالوی، هم دغه شان بڼې مشورې دوستان خوشحالوی. (۱۰) خپل دوستان او د خپل پلار دوستان مه هېروه، د خپل ورور کور ته مه ځه کله چې په تا څه مصيبت راشي. ستا نږدې گاونډی د لرې ورور نه بڼه دې. (۱۱) زما زويه، هوښيار اوسه او زما زړه خوشحاله کړه، نو بيا به زه هر هغه چا ته جواب ورکولې شم څوک چې ما ته سپک گوري. (۱۲) هوښياران خطر د اول نه وینی او د هغې نه

ځان بچ کوی، خو کم عقل پرې ور خلاص وی او بیا په
 تکلیف کښې راگېر شی. (۱۳) هر څوک چې د پردی کس د
 قرض ذمه واری اخلي نو ضمانت ترې نه واخله، ضمانت
 ترې نه واخله که چېرې ده دا کار د پردی کس دپاره کړی
 وی. (۱۴) که چېرې څوک سحر د وخته په اوچت آواز سره په
 خپل گاونډی سلام واچوی، دا به هغه لکه د کنځلو په شان
 وگڼي. (۱۵) یوه جگړه یو ښځه داسې وی لکه چې په باران
 کښې د کوټې چت راڅاڅي. (۱۶) د هغې بندول داسې مشکل
 وی لکه د هوا بندول او یا تېل په موتی کښې نیول. (۱۷) لکه
 څنگه چې اوسپنه اوسپنه تیره کوی، نو دغه شان یو انسان
 بل انسان تېره کوی. (۱۸) که څوک د اینځر د ونې خیال
 ساتی نو د هغې مېوه به هم وخورې، او هر هغه څوک چې د
 خپل نېک خیال ساتی نو هغه به عزتمند شی. (۱۹) لکه څنگه
 چې په اوبو کښې مخ ښکاری، نو هم دغه شان د یو انسان
 زړه یو انسان څرگندوی. (۲۰) لکه څنگه چې په مرگ او
 تباهی دُنیا نه مړېږي، هم دغه شان د انسان سترگې کله هم نه
 مړېږي. (۲۱) سپین او سره زر په اور آزمائیلې شی، او یو
 انسان د هغه د صفت کولو نه وروستو آزمائیلې شی. (۲۲)
 که ته کم عقل په لنگرۍ کښې د تخم په شان وټکوې، خو کم
 عقلتوب به د هغه نه لار نه شی. (۲۳) د خپلو رمو په حال ځان
 پوهوه، او خپلو رمو ته زیاته توجو ورکوه، (۲۴) ځکه چې مال
 دولت هم د تل دپاره نه پاتې کیږي او نه تاج او تخت د ټولو
 نسلونو دپاره پاتې کیږي. (۲۵) کله چې گیاه ختمه شی او نوې
 گیاه راشنه شی او گیاه د غرونو نه راجمع کیږي، (۲۶) نو بیا
 به گپوری تا ته د کپرو دپاره وړۍ درکړي، او چېلۍ به درته د
 پټو د اخستو قیمت درکړي. (۲۷) نو بیا به تا سره د چېلو

دومره زیات پی وی چې په هغې به خپل خاندان او وینځې ساتلې شي.

۲۸

بدکاران هیڅ بې هیڅه تېستی که څه هم څوک

ورپسې نه وی، خو صادقان لکه د زمرو په شان پايه وی.

هرکله چې یو ملک باغي وی، نو د هغه ملک پېر

حاکمان وی، خو پوهه او هوښیار انسان د ملک نظام برقرار

ساتي. کوم مشر چې په غریبانانو باندې ظلم کوی د هغه

تېز باران په شان دې چې ولاړ ټول فصل تباہ کوی.

کوم خلق چې شریعت ماتوی نو په دې کار سره د بدکارانو

صفت کوی، خو هغه څوک چې د شریعت تابعداری کوی نو

هغوی د شریرانو مخالفت کوی. بدکاره انسانان په

انصاف نه پوهیږي، خو څوک چې د مالک خدای لټون کوی

نو هغوی پرې مکمل پوهیږي. غریب صادق انسان د

دوکه مار مالدار نه ښه وی. څوک چې په شریعت عمل

کوی نو هغه یو هوښیار زوی دې، خو څوک چې د بد

اخلاقو دوستی کوی د خپل پلار د شرم باعث گرځي.

څوک چې خپل ځان په زیات سود سره مالداره کړی خو

آخر به د هغه مال دولت د هغه چا شي څوک چې په

غریبانانو مهربانه وی. خدای پاک د هغه چا د دعا نه

نفرت کوی څوک چې د شریعت نه مخ اړوی. څوک

چې یو نېک انسان بدکاری ته رهنمائی کوی نو په خپل لټ

کېنې به راگېر شي، خو ایمانداره انسان ته به ښه میراث ملاو

شي. یو مالداره خپل ځان هوښیار گڼي، خو یو غریب

عقلمند د هغه په اصلی کردار پوهیږي. کله چې صادقان

کامياب شي، نو ٽول قوم غٽه خوشحالي کوي، خو کله چي د
 بدکارانو حکومت راشي نو هر څوک خپل ځان پټوي. (۱۳)
 هر هغه څوک چي په خپله گناه باندې پرده اچوي نو دے به
 کامياب نه شي، خو هر هغه څوک چي د گناه اعتراف وکړي
 او هغه بس کړي نو په هغه به رحم وشي. (۱۴) بختور دے هغه
 څوک چي هر وخت د مالک خدائ نه یرېږي، خو څوک چي
 خپل زړه سخت کړي نو په مصيبت کښې به راگېر شي. (۱۵)
 لکه د غرمېدونکي زمري او يا د اوږي مېلو په شان هغه
 بدکاره انسان دے څوک چي په بې وسه خلقو باندې حکومت
 کوي. (۱۶) ناپوهه بادشاه به په خپلو خلقو ظلم کوي، خو
 څوک چي د حرام مال دولت نه نفرت کوي نو هغه به د پېر
 وخت دپاره ژوند دے وي. (۱۷) که يو انسان خپل لاسونه د بل
 چا په وينو سره کړي وي نو هغه به تر مرگه پورې مفرور
 وي، نو هيڅ څوک دې د ده مدد نه کوي. (۱۸) د چا کردار
 چي بې داغه وي نو هغه به بچ شي، خو د چا لارې چي غلطې
 وي نو ناگهانه به تباه شي. (۱۹) څوک چي د خپلې زمکې
 زميداري کوي هغوی سره به پېر خوراک وي، د چا په سوچ
 کښې چي هوائی خيالونه گرځي، نو سخته غريبی به پرې
 راشي. (۲۰) يو ايماندار کس ته به پېر زيات برکت ورکړے
 شي، خو که څوک زر مالداره کېدل غواړي هغه ته به سزا
 ملاو شي. (۲۱) د چا طرفداري کول ښه کار نه دے ځکه چي
 ځيني خلق به د يوې نوږې روتې دپاره غلط کار وکړي. (۲۲)
 کنجوس انسان د دې ليواله وي چي مالداره شي او د دې نه
 ناخبره وي چي غريبت د ده انتظار کوي. (۲۳) څوک چي د
 اصلاح دپاره تنبيه کول کوي په آخر کښې به د هغه چا نه
 ورته زيات عزت ملاو شي څوک چي په ژبه خټل کوي. (۲۴)

څوک چې د خپل پلار او مور نه غلا کوي او دې وائي چې،
 ”دا غلطۍ نه ده،“ نو دې د يو قاتل نه کم نه دې. (۲۵) لالچي
 انسان جنگ جگړې جوړوي، خو څوک چې په مالک خدائ
 باندې توکل کوي هغه به آباد شي. (۲۶) څوک چې په خپل
 ځان يقين کوي نو هغه کم عقل دې، خو څوک چې په
 هوبنيارتيا سره قدم اوچتوي نو دې به بچ پاتې شي. (۲۷)
 څوک چې غريبانانو له ورکړه کوي نو د هيڅ شي محتاجه به
 نه شي، خو څوک چې په دوي باندې سترگې پټوي نو دوي به
 په لعنت کبښې گرفتار شي. (۲۸) هرکله چې حکومت د
 بدکارانو لاس ته ورشي، نو خلق خپل ځان پټوي، کله چې
 بدکاران هلاک شي نو صادقان بيا آباد شي.

۲۹

(۱) څوک چې د پيرې رټنې باوجود بيا هم په خپل
 ضد قائم وي، نو هغه به ناگهانه تباه شي او هيڅ علاج به يې نه
 وي. (۲) کله چې صادقان حکومت کوي، نو خلق
 خوشحالي کوي، خو هر کله چې بدکاره حکومت کوي، نو
 خلق فرياد کوي. (۳) کوم انسان چې د حکمت سره مينه
 کوي نو هغه خپل پلار خوشحالي، خو د کنجرو دوست
 خپل مال حال الوځوي. (۴) په انصاف کولو سره يو بادشاه
 خپل ملک قائموي، خو هغه څوک چې رشوت اخلي نو هغه
 ملک تباه کوي. (۵) څوک چې د خپل گاونډي خوشامندي
 کوي، نو دې د هغه د پښو دپاره دام خوروي. (۶) بدکاره
 انسان د خپلې گناه په دام کبښې راگېرېږي، خو صادقان د
 خوشحالي سندرې وائي. (۷) صادقان د غريبانانو د حق
 خيال ساتي، خو بدکاران دغه شان سوچ او فکر نه کوي. (۸)

مسخره کوونکی ښارونه راپاروی، خو هوښیار انسان غصه
 سړوی. (۹) که یو هوښیار د یو بې وقوف خلاف د مقدمې
 دپاره عدالت ته روان شی نو بې وقوف به غصه شی او
 مسخرې به کوی نو بیا به څنگه صلح راشی؟ (۱۰) د وینو
 تبری انسانان د نېک انسان نه نفرت کوی او په دې کوشش
 کښې وی چې صادقان ووژنی. (۱۱) کم عقل د خپلې غصې
 پوره اظهار کوی، خو هوښیار خپل ځان په قابو کښې ساتی.
 (۱۲) که یو حکمران دروغو ته توجه ورکوی، نو د هغه ټول
 آفسران به بدکاران شی. (۱۳) په دې کښې غریب او ظالم
 دواړه یو شان دی، ځکه مالک خدای دواړو ته ژوندون
 ورکړي دي. (۱۴) که چېرې یو بادشاه د غریبانو سره
 انصاف کوی، د هغه بادشاهی به د تل دپاره قائمه وی. (۱۵) د
 تربیت چوکۍ حکمت پیدا کوی، خو چې کوم بچي چې آزاد
 آموخته شی نو هغه به د خپلې مور د شرمولو باعث شی. (۱۶)
 کله چې د بدعمله حکومت راشی، نو گناهونه عام شی، خو
 صادقان به د داسې خلقو خاتمه ووينی. (۱۷) د خپل زوی ښه
 تربیت وکړه هغه به تا ته سکون او خوشحالی درکړی. (۱۸)
 چرته چې الهام نه وی نو هغه خلق سرکشه شی، خو بختور
 دی هغه څوک چې په شریعت عمل کوی. (۱۹) صرف په
 خبرو نوکر نه سمیږي، اگر چې هغه پوهه وی خو بیا هم ستا
 خبرو ته پام نه کوی. (۲۰) څوک چې په جلدۍ کښې خبرې
 کوی نو هغه د کم عقل نه هم بدتر دی. (۲۱) که ته د
 ورکوټوالی نه خپل نوکر نیازبین آموخته کړې، نو په آخر
 کښې به هغه ستا پلار شی. (۲۲) غصه ناک انسان جنگونه
 جوړوی، او تند خوږه نه پر گناهونه کیږي. (۲۳) د انسان
 غرور په دې باندې زوال راولی، خو د انسان عاجز خوی هغه

ته عزت ورکوی. (۲۴) د غلو ملگرې په خپله د ځان دشمن
وی، هغه دا چې د قسم خوړلو نه وروستو به هم په عدالت
کښې دروغ وائی. (۲۵) څوک چې د انسان نه یرېږی هغه به په
دام کښې گېږ شی، خو چې څوک په مالک خُدای توکل کوی
هغوی به په امن و امان شی. (۲۶) ډېر د دې په کوشش کښې
وی چې حکمران ورسره ښه وی، خو دا د مالک خُدای د
طرف نه ده چې انسان ته انصاف ملاوېږی. (۲۷) نېکان د
بې ایمانانو نه نفرت کوی، او بدکاران د نېکانو نه نفرت کوی.

د اجور نصیحتونه

۳۰. (۱) د یاقه د زوی اجور پیغام چې د خُدای کلام دی.
دې سړی پیغام ورکړو ایتی اېل ته او ایتی اېل اوکال ته. (۲)
بې شکه چې زه په ټولو انسانانو کښې بې وقوفه یم، ما کښې د
انسان په شان عقل نشته. (۳) ما عقل او حکمت نه دی زده
کړی، او نه ما ته د مقدس ذات په حقله پته شته. (۴)
آسمان ته څوک تلې او بیا راغلې دی؟ هوا چا په موتی
کښې بنده کړې ده؟ او سمندر چا په خپل څادر کښې راگېږ
کړی دی؟ او د دنیا حدونه چا مقرر کړی دی؟ د هغه نوم
څه دی او د هغه د زوی نوم څه دی؟ که تا ته پته وی نو ما
ته یې راوښایه. (۵) د خُدای پاک هره خبره قابل اعتماد ده،
هغه د هغوی دپاره ډال دی څوک چې په هغه کښې پناه
اخلی. (۶) د هغه د کلام سره اضافه مه کوه ځکه چې هغه
به دې ورته او دروغژن به دې ثابت کړی. (۷) اې مالکه
خُدایه، زه د خپل مرگ نه وړاندې ستا نه دوه خواستونه کوم

زما خواستونه مه رد کوه، (۸) ما د دروغو او د چل ول نه
 وساته مه ما غريب کړه او مه مې مالداره کړه، خو ما ته
 صرف خپله د هرې ورځې روتی راکړه. (۹) هسې نه چې زه
 مالداره شم او تا ونه پېژنم او ووايم چې، ”مالک خدای څوک
 دې؟“ او که يا زه غريب شم او غلا وکړم، او داسې د مالک
 خدای د نوم بې عزتی وکړم. (۱۰) د يو نوکر غېبت د هغه نېک
 ته مه کوه هسې نه چې د هغه لعنت هغه په تا ووائی او دا به
 ستا دپاره تکليف جوړ کړی. (۱۱) داسې انسانان هم شته چې
 په خپلو پلارانو لعنت وائی او په خپلو ميندو بدرد وائی، (۱۲)
 خو هغوی ته خپل ځان صفا ښکاری نو تر اوسه پورې د
 هغوی هغه گندگی لا صفا شوې نه ده، (۱۳) خو د هغوی
 سترگې هر وخت د کبر نه پکې وی، او نورو ته په سپک نظر
 گوری. (۱۴) د هغوی غاښونه د تورو په شان دی او د هغوی
 ژامنې د چرو په شان دی ترڅو چې غريبانان پرې د زمکې نه
 تير کړی، او د انسانانو نه ضرورتمند ختم کړی. (۱۵) جوړه
 دوه لويه لری او هر وخت وائی چې، ”راکوه، راکوه.“ په دُنیا
 کښې درې څيزونه دی چې کله هم نه مړیږی، څلور څيزونه
 دی چې کله هم ”بس“ نه وائی، (۱۶) قبر، او د شنډې رحم، او
 اوچه زمکه، او تېز اور. (۱۷) هغه سترگې چې د خپل پلار
 پورې ټوټې کوی، او خپلې مور ته سپک گوری، نو د صحرا
 په ټپوسانو به راويستلې شی، او لاش به يې د صحرا د گنجۍ
 خوراک شی. (۱۸) په دُنیا کښې درې څيزونه دی چې هغه زما
 دپاره د حېرانتيا دی، او څلور څيزونه داسې دی چې په
 هغوی زه پوهه نه شوم، (۱۹) په هوا کښې د باز الوتل، او په
 گټ باندې د مار تلل، او په سمندر کښې د کشتۍ اوړېدل، او
 د سپرۍ مينه د ښځې سره پېدا کېدل. (۲۰) دا د زناکارې

بنځې طريقه ده چې کله زنا وکړي او بيا ولامبي او سراسر
 منکره شي او وائي چې، ”ما خو څه غلطی نه ده کړې.“ (۲۱)
 زمکه د درېو څيزونو په وجه لړزېږي، او څلور څيزونه
 برداشت کولې نه شي. (۲۲) هغه غلام چې بادشاه شي، هغه
 کم عقل چې په گېډه موږ شي، (۲۳) ترخه بنځه چې واده شي،
 او کومه وينځه چې د خپلې بي بي بن جوړه شي. (۲۴) څلور
 څيزونه دي چې په زمکه واړه دي، خو دوي پېر زيات
 هوښيار دي. (۲۵) مېړي خو کمزورې مخلوق دي، خو بيا
 هم په گرمۍ کښې خپل ځان له خوراک راتولوي، (۲۶) ځنگلي
 سوه خو کمزورې مخلوق دي خو په گټانو او گړنگونو کښې
 ځانله کور جوړوي، (۲۷) د ملخانو بادشاه نه وي، خو د
 لښکر په شان روان وي. (۲۸) چرمبنکي په لاس کښې هم
 رانيولې کېدې شي، خو دا د بادشاهانو په محلونو کښې
 گرځي. (۲۹) داسې درې بلکې څلور څيزونه دي چې په ناز ناز
 قدم اخلي يعنې، (۳۰) زمرې، چې په ځناورو کښې د ټولو نه
 زيات تکړه دي او د يو څيز نه هم نه یرېږي، (۳۱) هغه چرگ
 چې ځان ببر کړي، نر چېلې، او بادشاه چې خپل فوجيان
 ورسره وي. (۳۲) که تا کم عقلتوب وکړو او خپل ځان دې
 لوي کړو، او يا دې خرابې منصوبي جوړې کړې نو په خپلې
 خولې دې لاس کېږده. (۳۳) دغه شان که شملې وشارې نو د
 شملو نه کچ جوړېږي، لکه څنگه چې پوزه زور کړي او وينه
 ترې نه راوځي، غصه شاربل هم لانجه جوړوي.

د بادشاه دپاره نصيحت

(۱) دا هغه پېغام دے چې لمواېل بادشاه ته خپلې مور
 تعليم ورکړې وو. (۲) اے زما زويه، اے زما د تن نه په
 نذرانو او منبستو پېدا شوی زويه، (۳) خپل د ځوانۍ طاقت
 دې په بنځو مۀ ختموه او خپل مال په هغوئ مۀ خرچ کوه،
 بنځو بادشاهان تباہ کړی دی. (۴) اے لمواېله، د بادشاه
 دپاره دا بنۀ کار نه دے، چې شرابی وی، او حکمرانان دې
 شرابخواره نه وی. (۵) هسې نه چې دوی شراب وڅېښي
 شريعت ترې نه هېر شي او ټول مظلومان د خپل حق نه
 محرومه کړی. (۶) شراب هغوئ ته ورکړه څوک چې تباہ
 کېږي، او مے د هغوئ دپاره وی څوک چې په غم آخته وی.
 (۷) دوی پرېږده چې ځان نشه کړی او چې خپله غریبی پرې
 هېره کړی چې خپل غم ورنه هېر شي. (۸) د هغوئ په ځای
 خبرې کوه څوک چې د خپل ځان دپاره خبره نه شي کولې.
 او د هغه ټولو خلقو د حق دپاره څوک چې مسکینان وی.
 (۹) خبره کوه او په انصاف سره عدالت کوه، د غریب او
 حاجتمند د حق حفاظت وکړه.

يوه عزتمنده ښځه

(۱۰) يوه پاکه او عزتمنده ښځه څوک پېدا کولې شي؟ هغه د
 لعلونو نه زیاته قیمتي وی. (۱۱) د خاوند په هغې باندې پوره
 باور وی، او هغه به دے د څۀ محتاجه نه کړی. (۱۲) په خپل
 ټول عمر کېښي به دا هغه ته فائده ورکوی او نقصان به نه
 ورکوی. (۱۳) هغه سني او وړۍ پېدا کوی او د هغې نه په خپلو
 لاسونو په خوشحالي سره کپړې جوړوی. (۱۴) هغه د
 سوداګرو د سمندري جهاز په شان وی، څوک چې خپل

خوراک د لرې نه راوړی. (۱۵) هغه سحر وختی راپاڅی لا
 چې تیاره وی او د خپل خاندان دپاره خوراک تیاروی او
 خپلو وینځو ته کار وربښائی. (۱۶) د زیات سوچ کولو نه
 وروستو هغه چرته زمکه خوښوی او په بیعه یې اخلی او د
 خپلې گټې او محنت په پېسو پکښې د انګور باغ لګوی. (۱۷)
 هغه خپل کار په ډېر محنت او د زړه نه کوی، او د هغې مټې
 د خپل کار پوره کولو دپاره مضبوطې وی. (۱۸) هغه په دې
 پوهیږي چې روزگار یې ګټه کوی، نو په شپه کښې تر ناوخته
 کار کوی. (۱۹) هغه په خپلو لاسونو سره څرخه کوی او ډوک
 په خپلو ګوتو سره نیسی. (۲۰) هغه خپل لاسونه د غریبانانو
 مدد دپاره غزوی او حاجتمندو ته خپل لاسونه ورسوی. (۲۱)
 کله چې واوره ورپېری نو د هغې سره د خپل خاندان څه فکر
 نه وی، ځکه چې هغې دوی ته گرمې جامې تیارې کړې وی.
 (۲۲) هغه د خپل کټ دپاره څادر او د خپل ځان دپاره نازکې
 او رنګارنګ کپړې تیاروی. (۲۳) د هغې خاوند ته په جرګه
 کښې عزت ملاوېږي، کله چې هم دې د ښار د مشرانو سره
 ناست وی. (۲۴) هغه د کتان جامې جوړوی او خرڅوی، او
 تاجرانو ته یې د پټۍ په شکل کښې هم ورکوی. (۲۵) هغه د
 طاقت او وقار په لباس ملبوسه ده او د راتلونکو ورځو په
 حقله هغه خاندی او بې فکره وی. (۲۶) هغه په حکمت سره
 خبرې کوی، او هغه په مهرباني سره ښودنه کوی. (۲۷) هغه د
 خپل کور په حالاتو او سامان باندې خیال ساتی او د ناراستۍ
 روتنه نه خوری. (۲۸) د هغې بچی چې راپاڅی نو دې ته برکت
 ورکوی او خاوند یې هم صفت کوی، (۲۹) ”پیرې ښځې دی
 چې د عزت او درانه کارونه کوی، خو ته د دې ټولو نه ښه
 یې.“ (۳۰) نازونه اداګانې ډوکه ده او حُسن فانی دې، خو

کومه ښځه چې د مالک خدای نه یرېږی نو هغه د صفت
قابل ده. (۳۱) کوم کارونه چې هغې کړی دی هغې ته یې اجر
ورکړی، او د خلقو په مینځ کې یې د هغې د محنت ستاینه
وکړی.